

ΑΠΟΦΑΣΗ 16 /2017

Αριθμός κατάθεσης αγωγής: 2325/ΤΠσ/174/2015
ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΛΕΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΤΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές Αντωνία Μπαχαντάκη, Πρόεδρο Πρωτοδικών, Γεωργία Χαλκιαδάκη, Πρωτοδίκη, Θωμά Μασούρα, Πρωτοδίκη-Εισηγητή και από τη Γραμματέα Καλλιόπη Σιγανού.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια στο ακροατήριό του την 16^η Σεπτεμβρίου 2016, για να δικάσει τη με αριθ. έκθεσης κατάθεσης 2325/ΤΠσ/174/2015 αγωγή, μεταξύ:

ΤΩΝ ΕΝΑΓΟΝΤΩΝ: 1) 2)

3)

και 4) κατοίκων Κρήτης, οι οποίοι παραστάθηκαν μετά του πληρεξουσίου τους δικηγόρου Γεωργίου Μπουλνακάκη (Δ.Σ. Ηρακλείου), ο οποίος κατέθεσε προτάσεις.

ΤΗΣ ΕΝΑΓΟΜΕΝΗΣ της Ανώνυμης Τραπεζικής Εταιρίας με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα, επί της οδού Αμερικής, αριθ. 4, με Α.Φ.Μ 094014298 Δ.Ο.Υ ΦΑΕ Αθηνών, όπως εκπροσωπείται νόμιμα, που παραστάθηκε δια της πληρεξουσίας της δικηγόρου (Δ.Σ. Ηρακλείου), η οποία κατέθεσε προτάσεις.

Οι ενάγοντες ζήτησαν να γίνει δεκτή η από 25/06/2015 αγωγή τους, που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου αυτού με αριθμό κατάθεσης δικογράφου 2325/ΤΠσ/174/2015, η συζήτηση της οποίας προσδιορίστηκε για την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσας δικάσιμο και γράφτηκε στο πινάκιο.

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ της υπόθεσης οι πληρεξούσιοι δικηγόροι των διαδίκων ζήτησαν να γίνουν δεκτά, όσα αναφέρονται στα πρακτικά και στις προτάσεις τους.

**ΑΦΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣΕ ΤΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ
ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ**

I. Από τη διάταξη του άρθρου 806 ΑΚ προκύπτει ότι δάνειο είναι η σύμβαση με την οποία ο ένας συμβαλλόμενος (δανειστής) μεταβιβάζει στον άλλο συμβαλλόμενο (οφειλέτη) αντικαταστατά πράγματα κατά κυριότητα, ο δε οφειλέτης υποχρεούται να επιστρέφει πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας. Αναγκαίο στοιχείο του δανείου είναι, εκτός του να υπάρχει καταρτισμένη σύμβαση κατά τους όρους των άρθρων 185-195 ΑΚ η παράδοση και μεταβίβαση της κυριότητας των πραγμάτων (ΑΠ 889/2010, ΔΕΕ 2010.1037, ΑΠ 992/2010, Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η σύμβαση δανείου είναι ενοχική, διαρκής, άτυπη σύμβαση και κατά την μάλλον κρατούσα στη θεωρία και νομολογία άποψη, παραδοτική σύμβαση με την έννοια ότι για την κατάρτισή της απαιτείται μεταβίβαση της κυριότητας των πραγμάτων από το δανειστή στον οφειλέτη, οπότε γίνεται λόγος για γε καταρτιζόμενο δάνειο (ΑΠ 1417/2007, ΕφΑθ 94/2011, ΕφΑθ 3706/2008 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Δεν απαιτείται, όμως, οπωσδήποτε μεταβίβαση της κυριότητας των πραγμάτων, που αποτελούν το αντικείμενο του δανείου, όπως ρητά αναφέρει η ΑΚ 806, αλλά αρκεί το δάνεισμα να περιέρχεται από την περιουσία του δανειοδότη στην περιουσία του δανειολήπτη με άλλο ισοδύναμο οικονομικό τρόπο, όπως π.χ. με πράξη γύρου (πίστωση τραπεζικού λογαριασμού του λήπτη, μεταφορά από λογαριασμό σε λογαριασμό) (Απ. Γεωργιάδη, Ενοχικό Δίκαιο, Ειδικό Μέρος τόμος Ι (2004), σελ. 577 και Αυγητίδης σε «Σύντομη Ερμηνεία Αστικού Κώδικα» - ΣΕΑΚ Ι (2010), Απ. Γεωργιάδη, άρθρο 806 αρ. 1 και 6-8, Β. Βαθρακοκοίλη, ΕΡΝΟΜΑΚ, Τόμος Γ', υπό το άρθρο 806, περ. αρ. 20).

II. Κατά τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 4 του α.ν. 362 της 4/4-6-1945, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του Αστικού Κώδικα, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Εισαγωγικού Νόμου αυτού «πάσα δικαιοπραξία έγγραφος ή προφορική εξ ης πηγάζουν αξιώσεις ή υποχρεώσεις προς καταβολήν τιμήματος ή μισθώματος πράγματος ή αμοιβής πάσης φύσεως υπηρεσιών ή έργου υπέρ προσώπου διαμένοντος εν Ελλάδι δύναται

να συνομολογείται μόνον εις δραχμάς. Η ρήτρα εν δικαιοπραξία δι' ης, παρά την διάταξιν της προηγουμένης παραγράφου, συνομολογούνται αξιώσεις και υποχρεώσεις εν Ελλάδι εις χρυσόν, χρυσά νομίσματα ή συναλλάγμα, ή εις δραχμάς μεν ων όμως το ποσόν αφίεται να προσδιορισθή εκ της τιμής του χρυσού ή των χρυσών νομισμάτων ή του συναλλάγματος ή του τιμαριθμού, είναι άκυρος. Εν τη περιπτώσει ταύτη, το αρμόδιον δικαστήριον προσδιορίζει κατά την κρίσιν αγαθού ανδρός την δικαίαν αντιπαροχήν, ήτις όμως δεν δύναται να είναι ανωτέρα του εις δραχμάς ισαξίου του εν τη ρήτρα αναφερομένου ποσού χρυσού, χρυσών νομισμάτων ή συναλλάγματος επί τη βάσει της κατά το άρθρο 2 του παρόντος νομίμου τιμής αυτών κατά την ημέραν της συνομολογήσεως της δικαιοπραξίας, εφ' όσον και το ούτω προκύπτον ποσόν εις δραχμάς δεν ήθελε θεωρηθή ως υπέρογκον». Οι διατάξεις αυτές έχουν, κατά τη διασταλτική τους ερμηνεία, εφαρμογή σε κάθε εν ζωή δικαιοπραξία, με την οποία συνομολογούνται αξιώσεις και υποχρεώσεις σε χρυσό ή ξένο νόμισμα, επομένως και σε σύμβαση δανείου, ως και σε περίπτωση αφηρημένης υποσχέσεως ή αναγνωρίσεως χρέους. Μερική απόκλιση του προαναφερόμενου απαγορευτικού κανόνα, αποβλέποντος στην προστασία του εθνικού νομίσματος, απέτελεσε, μεταξύ άλλων περιπτώσεων, η μεταγενέστερη διάταξη της παρ. 7 της 267/9-4-1953 Πράξεως Υπουργικού Συμβουλίου, που κυρώθηκε με το ν. 2415/1953, στην οποία ορίζεται ότι «από της ισχύος της παρούσης επιτρέπεται η μεταξύ φυσικών ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, πλην των Τραπεζών και των ασφαλιστικών ταμείων, συνομολόγησις δανείων με την ρήτρα δολαρίου ή άλλου ξένου νομίσματος, εξαιρέσει των χρυσών νομισμάτων. Νοείται ότι η πληρωμή των εκ των δανείων τούτων υποχρεώσεων ενεργείται δια της καταβολής του οφειλομένου ποσού επί τη βάσει της επισήμου τιμής του ξένου συναλλάγματος κατά την ημέραν της εξοφλήσεως». Έτσι με τη διάταξη αυτή, επιτράπηκε κατ' εξαίρεση και μόνο προκειμένου περί συμβάσεων δανείου, η συνομολόγησις της ρήτρας σε ξένο νόμισμα (συναλλάγμα), πλην χρυσού, κατά την οποία συμφωνείται η αυτούσια καταβολή ορισμένης ποσότητας ξένων νομισμάτων. Η ρήτρα

αυτή διαφοροποιείται από τη ρήτρα σε αξία ξένου νομίσματος ή συναλλάγματος, σύμφωνα με την οποία η καταβολή γίνεται σε δραχμές και ο οφειλέτης αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώσει σε δραχμές και πάλι αλλά κατά την τρέχουσα αξία που θα έχει το ξένο νόμισμα κατά το χρόνο της πληρωμής (ΟΛΑΠ 21/1990 ΕλλΔνη 1990.811). Περαιτέρω, με την υπ' αριθ. 142/13-11-1978 ΠΥΣ εγκρίθηκε η κατά την υπ' αριθ. 187/19-10-1978 συνεδρίαση της Νομισματικής Επιτροπής (Υποεπιτροπής Πιστώσεων), ληφθείσα απόφαση, με την οποία επιτράπηκε εκ μέρους των τραπεζών, χορήγηση πάσης φύσεως δανείων ή πιστώσεων σε ξένο νόμισμα, σε ημεδαπές ή αλλοδαπές ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Επακολούθησε η έκδοση της με αριθμόν 1976 της 19/25-09-1991 Πράξης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, στον οποίο, ως σημειωθεί, είχαν μεταβιβαστεί οι αρμοδιότητες της Νομισματικής Επιτροπής και των υποεπιτροπών της (άρθρο 1 του ν. 1266/1982), με την οποία επιτράπηκε ο δανεισμός σε συνάλλαγμα, ιδιωτικών και δημοσίων επιχειρήσεων. Επιπλέον, με την υπ' αριθ. 537/1993 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, η οποία συμπλήρωσε την ΠΔ/ΤΕ 1976/19-9-1991, διευκρινίστηκε ότι επιτρεπόταν ο δανεισμός σε συνάλλαγμα φυσικών και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου από τις εμπορικές και κτηματικές τράπεζες, στο πλαίσιο της πιο πάνω Πράξης, για την κατασκευή, επισκευή και αγορά ακινήτων στην Ελλάδα, που προορίζονταν για ιδιόχρηση ως κατοικίες ή εκμετάλλευση. Τέλος, με την υπ' αριθ. 2325 της 2/11-8-1994 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 2342 της 24/29-11-1994 πράξη του ίδιου και η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο του ΠΔ 96/1993 «Περί προσαρμογής της Ελληνικής Νομοθεσίας, στις διατάξεις της Οδηγίας αριθ. 88/361/ΕΟΚ και της οδηγίας αριθ. 92/122/ΕΟΚ, σχετικά με την «κίνηση κεφαλαίων», περιορίστηκε ακόμη περισσότερο η αρχή της απαγορεύσεως συνάψεως τραπεζικών δανείων σε ξένο νόμισμα. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, επιτράπηκε η χρηματοδότηση σε συνάλλαγμα φυσικών ή νομικών προσώπων, κατοίκων εσωτερικού, από πιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν στην Ελλάδα, χωρίς

περιορισμούς (ΑΠ 370/2012 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Μάλιστα, στο άρθρο 1 του πρώτου κεφαλαίου αυτής ορίζεται ότι «η διάρκεια, η τυχόν περίοδος ανανέωσης ή παράτασης των δανείων που συνάπτονται από την έναρξη ισχύος της παρούσας Πράξης, το επιτόκιο και οι λοιποί όροι, καθορίζονται ελεύθερα μεταξύ των συναλλασσομένων μερών» (ΑΠ 2196/2009 ΧΡΙΑΔ 2011/105, ΕφΑΘ 91/2004 ΔΕΕ 2004/427 και ΕπισκΕμπΔ 2005/104). Επακολούθησε ο ν. 2842/2000, με τον οποίο αντικαταστάθηκε η δραχμή με το Ευρώ, με την εισαγωγή του ως ενιαίου Ευρωπαϊκού νομίσματος σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και την εντεύθεν ομαλοποίηση της οικονομικής κατάστασεως στην Ελλάδα, με παράλληλη κατάργηση, με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 αυτού, της προϊσχύουσας εξαιρετικής νομοθεσίας και γενικά κάθε διατάξεως που απαγορεύει τη συνομολόγηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων στην Ελλάδα σε συνάλλαγμα, χρυσό ή χρυσά νομίσματα (ΑΠ 2196/2009 ΧρΙΔ 2011/105, ΠΠρΠειρ 619/2016, ΠΠρΑθ 763/2016, ΠΠρΑθ 3789/2010 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Περαιτέρω, σύμφωνα με τις παρ. 3 και 5 της προαναφερόμενης, υπ' αριθ. 2325/1994, Πράξης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας (όπως η παρ.3 αντικαταστάθηκε με την ΠΔΤΕ 2342/1994), «3. Το προϊόν του δανείου μπορεί να διατεθεί και απευθείας στο εξωτερικό μέσω της δανείστριας τράπεζας για τους σκοπούς που αναφέρονται στη δανειακή σύμβαση ή να κατατεθεί σε λογαριασμό συναλλάγματος στην εν λόγω τράπεζα. Οι τράπεζες στις οποίες τηρούνται οι ως άνω λογαριασμοί έχουν την υποχρέωση να διαβιβάζουν στη δανείστρια ή μεσολαβούσα τράπεζα η οποία τηρεί τον σχετικό φάκελο και έχει την ευθύνη της συναλλαγματικής εξυπηρέτησης του δανείου τις βεβαιώσεις αγοράς συναλλάγματος, αφού προηγουμένως ακυρωθούν, στις οποίες οι τράπεζες θα αναγράφουν, κατά την έκδοσή τους, ότι το δραχμοποιούμενο συνάλλαγμα αφορά το δάνειο που έχει συναφθεί σύμφωνα με την παρούσα Πράξη καθώς και τα παραστατικά χρησιμοποίησης του δανείου...5.... Οι δανείστριες τράπεζες οφείλουν να τηρούν σε ειδικά κατά δάνειο φάκελλα τα εξής δικαιολογητικά: α) Τις βεβαιώσεις αγοράς συναλλάγματος, αφού προηγουμένως ακυρωθούν, στις οποίες οι τράπεζες θα αναγράφουν, κατά

την έκδοσή τους, ότι το δραχμοποιούμενο συνάλλαγμα αφορά το δάνειο που έχει συναφθεί σύμφωνα με την παρούσα Πράξη. β)...».

III. Με την Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος 2501/2002 (ΦΕΚ Α', 277/2002), η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 18 παρ. 5 του ν. 2076/1992 (όπως αυτό ίσχυε μέχρι την κατάργησή του, με το άρθρο 92 παρ. 1 του ν. 3601/2007) και ως εκ τούτου, έχει ισχύ ουσιαστικού νόμου τροποποιήθηκαν και κωδικοποιήθηκαν οι διατάξεις που αφορούν την ενημέρωση των συναλλασσόμενων με τα πιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν στην Ελλάδα, για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους. Σύμφωνα με τις γενικές αρχές που θεσπίζονται στην παράγραφο Α της εν λόγω Πράξης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν, μεταξύ άλλων, να ενημερώνουν κατάλληλα τους συναλλασσόμενους, για τη φύση και τα χαρακτηριστικά των προσφερόμενων προϊόντων και υπηρεσιών και εν γένει για τους όρους και τις προϋποθέσεις που διέπουν τις τραπεζικές συναλλαγές καθώς και να μεριμνούν για την κατάλληλη εκπαίδευση των υπαλλήλων, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την παροχή εξειδικευμένων πληροφοριών προς το συναλλακτικό κοινό. Το περιεχόμενο της ελάχιστης απαιτούμενης ενημέρωσης, που αποσκοπεί στο να σχηματίζουν οι συναλλασσόμενοι, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, σαφή εικόνα για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και προϊόντα, όταν αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο εξατομικευμένης διαπραγμάτευσης, καθορίζεται στην παράγραφο Β της ίδιας ΠΔΤΕ, και εξειδικεύεται ανάλογα με το είδος του τραπεζικού προϊόντος (καταθέσεις, χορηγήσεις κ.λπ.). Αναφορικά, ειδικότερα, με τα χορηγούμενα σε συνάλλαγμα ή με ρήτρα συναλλάγματος δάνεια θεσπίζεται υποχρέωση ενημέρωσης σχετικά με τον κίνδυνο από ενδεχόμενη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας (παρ. Β αριθ. 2 περ. χ). Το ειδικότερο περιεχόμενο της εν λόγω υποχρέωσης ενημέρωσης δεν εξειδικεύεται περαιτέρω στην παραπάνω πράξη, η ως άνω, όμως, απαίτηση δεν αφορά, απλά και μόνο, στην υπόμνηση για την πιθανότητα αλλαγής της συναλλαγματικής ισοτιμίας αλλά πρέπει να οδηγεί τον δανειολήπτη να μπορεί να εκτιμήσει, βάσει σαφών και κατανοητών

κριτηρίων, τις οικονομικές συνέπειες και μεταβολές, που τέτοια πιθανότητα συνεπάγεται για αυτόν. Ειδικότερα, η παραπάνω διάταξη, που θεσπίζει την εν λόγω υποχρέωση ενημέρωσης (παρ. Β αριθ. 2 περ. χ), πρέπει να ερμηνευθεί υπό το φως της διάταξης του άρθρου 288 ΑΚ, βάσει της οποίας, όπως γίνεται δεκτό (ΑΠ 1352/2011, ΕφΑθ 1403/2015 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ), οι τράπεζες έχουν αυξημένη ευθύνη, κατά την άσκηση του χρηματοδοτικού τους έργου και οφείλουν να μεριμνούν για τα συμφέροντα των πιστωτών που χρηματοδοτούν, αφού από τη φύση της, η πιστωτική σχέση, ως έννομη σχέση, ιδιαίτερης εμπιστοσύνης μεταξύ των συμβαλλομένων, επιβάλλει την υποχρέωση πίστης και προστασίας, από την πλευρά των τραπεζών, των συμφερόντων των πελατών τους, ώστε να αποφεύγονται υπέρμετρα επαχθείς, για αυτούς, συνέπειες. Ειδικά δε, ως προς τα σύνθετα τραπεζικά προϊόντα, στην παρ. Β αριθ. 1 της ίδιας ως άνω ΠΔΤΕ ορίζεται ότι: «Σε ό,τι αφορά τα σύνθετα τραπεζικά προϊόντα, των οποίων η απόδοση προσδιορίζεται βάσει στοιχείων και δεικτών και τα οποία προσιδιάζουν στο χαρακτήρα των επενδυτικών προϊόντων, η ενημέρωση των συναλλασσομένων πρέπει να περιλαμβάνει ειδικές πληροφορίες, ούτως ώστε να διευκολύνεται η συγκρισιμότητα των προϊόντων αυτών με ομοειδή, αμιγώς καταθετικά ή αμιγώς επενδυτικά προϊόντα, καθώς και η κατανόηση της αναμενόμενης απόδοσης και των πιθανών κινδύνων. Ειδικότερα, για τη διευκόλυνση της κατανόησης και συγκρισιμότητας των παραπάνω προϊόντων, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να προβαίνουν σε: αναγωγή του ποσοστού απόδοσης σε ετήσια βάση κατά το χρόνο της επένδυσης, ανεξάρτητα από το χρονικό ορίζοντα της τοποθέτησης, (και) σαφή και αναλυτική περιγραφή των παραγόντων που προσδιορίζουν την απόδοση των προϊόντων με εναλλακτικές παραδοχές ως προς τις κύριες συνιστώσες του προϊόντος (δείκτες χρηματιστηρίων, εξέλιξη συναλλαγματικής ισοτιμίας κλπ.), παραθέτοντας δύο τουλάχιστον αντιπροσωπευτικά παραδείγματα». Η διάταξη αυτή σαφώς αναφέρεται στην ενημέρωση των συναλλασσομένων με την τράπεζα. οι οποίοι επιλέγουν ένα καταθετικό προϊόν, το οποίο έχει ένα βαθμό ρίσκου και για το λόγο αυτό προσιδιάζει (χωρίς, ωστόσο, να εμπίπτει στο πεδίο

εφαρμογής του ν. 3606/2007), στον χαρακτήρα των επενδυτικών υπηρεσιών. Πλην όμως, η καταγραφή των επενδυτικών υπηρεσιών γίνεται στις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 3606/2007, με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2001/39/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, και δη στην μεν πρώτη παράγραφο γίνεται εκτενής αναφορά των επενδυτικών υπηρεσιών και δραστηριοτήτων, στη δε δεύτερη των παρεπόμενων υπηρεσιών. Βασικό, όμως, τυπολογικό χαρακτηριστικό των συμβάσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών είναι ότι ο αντισυμβαλλόμενος του παρόχου της υπηρεσίας διαθέτει ένα κεφάλαιο, το οποίο μεταβιβάζει κατά κυριότητα στον πάροχο, προκειμένου να λάβει χώρα η επένδυση με απώτερο στόχο την βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη απόληψη κέρδους. Το πιστωτικό Ίδρυμα, δηλαδή, διαθέτει το χρηματοπιστωτικό μέσο προς κάποιον πελάτη και εκείνος επενδύει το κεφάλαιό του στο εν λόγω προϊόν, υπό την έννοια ότι μεταβιβάζει στο αντισυμβαλλόμενό του κατά κυριότητα το κεφάλαιό του με τη μορφή χρήματος και αναμένει την απόδοση του κέρδους αλλά και του κεφαλαίου. Δε νοείται δε απόληψη κέρδους εάν με τη σύμβαση ο επενδυτής δεν αναλαμβάνει και σχετικό κίνδυνο, ο οποίος συνίσταται όχι μόνο στην διάψευση της προσδοκίας απόληψης κέρδους αλλά ενίοτε και στην απώλεια του ίδιου του κεφαλαίου που επενδύθηκε. Εκ των ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι οι συμβάσεις δανείων σε ελβετικά φράγκα, με τις οποίες το εκάστοτε Τραπεζικό Ίδρυμα χρηματοδοτεί την στεγαστική ή επιχειρηματική δραστηριότητα των αντισυμβαλλομένων του, δε φέρουν το χαρακτήρα επενδυτικού προϊόντος δοθέντος ότι οι τελευταίοι ουδέν κεφάλαιο διαθέτουν προς επένδυση, ούτε αναμένουν απόδοση κέρδους, επιπροσθέτως δε ελλείπει και η αναγκαία, κατά τα ανωτέρω, ανάληψη του σχετικού κινδύνου (Χρήστος Σ. Χασάπη, Δάνεια σε ελβετικό φράγκο, σελ. 23). Άλλωστε, στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξε και η απόφαση του ΔΕΚ Banif Plus Bank Zrt. κατά Lantos Marton και Lantos Martonne, σύμφωνα με την οποία το άρθρο 4 παρ. 1 σημ. 2 της Οδηγίας 2001/39/EK έχει την έννοια ότι, υπό την επιφύλαξη της εξακριβώσεως από το αιτούν δικαστήριο, δεν αποτελούν επενδυτική υπη-

ρεσία ή δραστηριότητα, κατά τη διάταξη αυτή, ορισμένες πράξεις συναλλαγματος, τις οποίες πραγματοποιεί ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα δυνάμει ρητρών συμβάσεως δανείου σε ξένο νόμισμα, οι οποίες συνίστανται στον καθορισμό του ποσού του δανείου βάσει της τιμής αγοράς του ξένου νομίσματος, που ισχύει κατά τον χρόνο της αποδεσμεύσεως των κεφαλαίων και στον καθορισμό των ποσών των μηνιαίων δόσεων, βάσει της τιμής πώλησεως του εν λόγω ξένου νομίσματος που ισχύει κατά τον υπολογισμό κάθε μηνιαίας δόσεως (δημοσίευση ΔΕΕ 2016, 86).

IV. Η έννοια του καταναλωτή, κατά το άρθρο 1 παρ. 4 εδ. α' του ν. 2251/1994 είναι ευρεία, διότι καταλαμβάνει κατά το γράμμα του, κάθε πρόσωπο, που αποτελεί τον τελικό αποδέκτη ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, ασχέτως αν η χρήση, για την οποία προσδιορίζεται, είναι προσωπική ή επαγγελματική και ασχέτως λοιπών στοιχείων εξατομίκευσης στο πρόσωπο του κάθε αντισυμβαλλόμενου δανειολήπτη, εφόσον ένας είναι ο σκοπός της λήψης των επίδικων δανείων (ΟΛΑΠ 13/2015, Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Ο δανειολήπτης, μάλιστα, πληροί, επίσης, και την ειδικότερη έννοια του καταναλωτή, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 9Α του ν. 2251/1994, αφού ως φυσικό, κατά κανόνα, πρόσωπο, έχει προσφύγει στις υπηρεσίες των τραπεζών, για να καλύψει στεγαστικές του απλώς, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, ανάγκες. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 2251/1994 «Περί προστασίας των καταναλωτών», όπως ισχύει, οι γενικοί όροι των συναλλαγών, δηλαδή οι όροι που έχουν διατυπωθεί εκ των προτέρων για απροσδιόριστο αριθμό μελλοντικών συμβάσεων, απαγορεύονται και είναι άκυροι αν έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων μερών εις βάρος του καταναλωτή. Ο καταχρηστικός χαρακτήρας ενός τέτοιου γενικού όρου, ενσωματωμένου σε σύμβαση κρίνεται αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή υπηρεσιών, το σύνολο των ειδικών συνθηκών, κατά το χρόνο σύναψής της καθώς και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης, από την οποία αυτή εξαρτάται (ΑΠ 904/2011 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Τα συμφέροντα, η διατάραξη της ισορροπίας των οποίων σε

βάρος του καταναλωτή μπορεί να χαρακτηρίσει έναν γενικό όρο άκυρο ως καταχρηστικό, πρέπει να είναι ουσιώδη, η διατάραξη δε αυτή πρέπει να είναι ιδιαίτερα σημαντική, σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστεως (ΑΠ 1987/2006 ΕλλΔνη 50/755, ΑΠ 430/2005 ΕλλΔνη 46/802, ΕφΠειρ 511/2014 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Άλλωστε, ο περιέχων τη διάταξη αυτή νόμος 2251/1994 αποτελεί ενσωμάτωση στο εθνικό δίκαιο της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 05/04/1993 «Σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες συμβάσεων που συνάπτονται με τους καταναλωτές». Στο άρθρο 3 παρ. 1 της εν λόγω Οδηγίας ορίζεται ότι «ρήτρα σύμβασης, που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, θεωρείται καταχρηστική, όταν, παρά την απαίτηση της καλής πίστης, δημιουργείται εις βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισορροπία ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών, τα απορρέοντα από τη σύμβαση». Πέραν της ανωτέρω γενικής ρήτρας για την καταχρηστικότητα των Γ.Ο.Σ., που συνεπάγονται διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας, στην παράγραφο 7 του ίδιου άρθρου απαριθμούνται, ενδεικτικώς, τριάντα μία περιπτώσεις γενικών όρων, που θεωρούνται άνευ ετέρου (per se) καταχρηστικοί δίχως να απαιτείται, ως προς αυτούς, να ερευνάται η συνδρομή των προϋποθέσεων της γενικής ρήτρας της παραγράφου 6, αφού αυτοί θεωρούνται, κατά αμάχητο τεκμήριο, ότι έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα (ΑΠ 1226/2015, ΟΛΑΠ 15/2007 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Στους ανωτέρω per se καταχρηστικούς γενικούς όρους συναλλαγών περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, κι εκείνοι που: «... ε) επιφυλάσσουν στον προμηθευτή το δικαίωμα μονομερούς λύσης ή τροποποίησης της σύμβασης χωρίς ορισμένο ειδικό και σπουδαίο λόγο... ια) χωρίς σπουδαίο λόγο αφήνουν το τίμημα αόριστο και δεν επιτρέπουν τον προσδιορισμό του με κριτήρια ειδικά καθορισμένα στη σύμβαση και εύλογα για τον καταναλωτή ... λ) επιβάλλουν στον καταναλωτή, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της παροχής του, υπέρμετρη οικονομική επιβάρυνση». Η σωρευτική εφαρμογή από το Δικαστήριο των παρ. 6 και 7 του άρθ. 2 του ν. 2251/1994 δεν αποκλείεται, καθώς η επίκληση του γενικού αξιολογικού κριτηρίου «της διατάραξης της ισορροπίας των δικαιωμάτων και υποχρεώ-

σεων των συμβαλλομένων σε βάρος του καταναλωτή», είναι δυνατό να έχει αξία και χρησιμότητα για την εξειδίκευση των αόριστων νομικών εννοιών και αόριστων αξιολογικών κριτηρίων, που χρησιμοποιεί ο νόμος στις επιμέρους περιπτώσεις του ενδεικτικού καταλόγου. Εξάλλου, και οι περιγραφόμενες από το νόμο ειδικές, κατά αμάχητο τεκμήριο, περιπτώσεις καταχρηστικότητας αποτελούν ενδείκτες, που καθοδηγούν στην ερμηνεία της γενικής ρήτρας και συγκεκριμένα, της έννοιας της διατάραξης της συμβατικής ισορροπίας. Μεταξύ των καθοδηγητικών αρχών, που συνάγονται από τις ειδικές αυτές περιπτώσεις, είναι και οι αρχές της διαφάνειας και της απαγόρευσης της χωρίς λόγο ανάθεσης του προσδιορισμού της παροχής ή των επιμέρους στοιχείων της στην απόλυτη κρίση του προμηθευτή. Ειδικότερα, σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, η οποία ρητά διατυπώνεται και στο άρθρο 5 της Οδηγίας, οι Γ.Ο.Σ. πρέπει να είναι διατυπωμένοι με τρόπο σαφή και κατανοητό, ώστε ο καταναλωτής να είναι σε θέση να διαγνώσει, εκ των προτέρων, κρίσιμα στοιχεία ή μεγέθη της σύμβασης, όπως τη διάρκεια της και τα μεγέθη, που περιλαμβάνονται στη βασική σχέση, παροχής και αντιπαροχής. Η σχέση αυτή παροχής και αντιπαροχής, κατ' αρχήν, δεν λαμβάνεται υπόψη, για την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα κάποιου Γ.Ο.Σ. Εντούτοις, σύμφωνα και με το άρθ. 4 παρ. 2 της Οδηγίας, ελέγχεται, εάν ο σχετικός όρος δεν είναι διατυπωμένος κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, εάν έχει, δηλαδή, παραβιασθεί η αρχή της διαφάνειας (ΟΛΑΠ 15/2007 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Η ως άνω απαίτηση περί διαφάνειας των Γ.Ο.Σ. δεν αφορά, εξάλλου, απλά και μόνο τον κατανοητό αυτών χαρακτήρα, από τυπική και γραμματική άποψη, παρά αναφέρεται και στη λειτουργία τους, ούτως ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να εκτιμήσει, βάσει σαφών και κατανοητών κριτηρίων, τις οικονομικές συνέπειες και μεταβολές, που κάθε όρος συνεπάγεται για αυτόν (ΔΕΚ, απόφαση της 30ης Απριλίου 2014, υπόθεση C-26/13, Arpad Kasler, Hajnalka Kaslerne Rabai κατά OTP Jelzalogbank Zrt, σκέψεις 71-75). Η παραπάνω σαφήνεια, δηλαδή, αφορά και τις νομικές συνέπειες μίας ρήτρας, ήτοι τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταναλωτή. Για τον λόγο δε αυτό, ασαφείς ή πολυσήμα-

ντες ρήτρες δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται από τον προμηθευτή, με σκοπό να ενισχύσει τη θέση του απέναντι στον καταναλωτή. Ειδικά, όσον αφορά τις δυσμενείς οικονομικές συνέπειες και επιβαρύνσεις, αυτές θα πρέπει να είναι ευκρινείς, με την έννοια ότι μπορούν να γίνουν άμεσα κατανοητές από το μέσο καταναλωτή, ο οποίος δεν διαθέτει εξειδικευμένες νομικές ή οικονομικές γνώσεις. Η διαφάνεια, λοιπόν, αφορά στη σαφή και κατανοητή διατύπωση, στην αρχή του ορισμένου ή οριστού περιεχομένου και στην αρχή της προβλεψιμότητας της ύπαρξης των όρων. Αδιαφανείς ρήτρες, που αποκρύπτουν την πραγματική, νομική και οικονομική κατάσταση, δημιουργούν τον κίνδυνο ο καταναλωτής είτε να απόσχει από την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων του είτε να αποδεχθεί αξιώσεις που, κατά το φαινόμενο, έχει ο προμηθευτής. Υπό το πρίσμα αυτό, οι αδιαφανείς ρήτρες μπορεί να οδηγήσουν, ακριβώς λόγω της αδιαφάνειάς τους, στη διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας, κατά το άρθρο 2 παρ. 6 του ν. 2251/1994. Για το λόγο αυτό και οι Γ.Ο.Σ., υπακούοντας στην παραπάνω αρχή, πρέπει να παρουσιάζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, κατά τρόπο ορισμένο, ορθό και σαφή (ΑΠ 652/2010, ΑΠ 430/2005 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Ο καταναλωτής πρέπει να κατανοεί πλήρως της συναλλακτική του θέση κατά τη σύναψη της σύμβασης (ΕφΠειρ 511/2014 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Εντούτοις, η ακυρότητα ενός Γ.Ο.Σ. δεν επιδρά στο κύρος όλης της σύμβασης αλλά είναι μερική, υπό την έννοια ότι άκυρος θεωρείται μόνο ο συγκεκριμένος καταχρηστικός, σύμφωνα με το νόμο, όρος εκτός εάν συνάγεται ότι η σύμβαση δεν θα είχε επιχειρηθεί χωρίς το άκυρο μέρος (181 ΑΚ), δηλαδή συνάγεται ότι τα μέρη δε θα επιχειρούσαν τη δικαιοπραξία χωρίς το άκυρο μέρος, αλλά απέβλεπαν σε αυτή ως ενιαίο αδιάσπαστο σύνολο. Ως προς δε το ζήτημα της πλήρωσης του κενού, που δημιουργείται από την ακυρότητα ενός Γ.Ο.Σ., αυτό καλύπτεται καταρχήν και εφόσον προβλέπεται σχετική ρύθμιση, με την εφαρμογή του αντίστοιχου κανόνα ενδοτικού δικαίου, ο οποίος, όπως προκύπτει από τη δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 93/13, θεωρείται ότι δεν περιέχει καταχρηστικές ρήτρες και ότι συνάδει με τους σκοπούς του άρθ. 6 παρ. 1 της Οδηγίας

93/13 (ανωτέρω απόφαση του ΔΕΚ, σκέψεις 80 - 82 και 85). Σε διαφορετική περίπτωση, γίνεται από το Δικαστήριο συμπληρωματική ερμηνεία της σύμβασης κατά το άρθρο 200 ΑΚ, βάσει, δηλαδή, της καλής πίστης, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη (ΑΠ 772/2014, ΕφΑθ 1471/2013, ΠΠρΡοδ 35/2015 αδημ., ΠΠρΞανθ 23/2014 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Η απόφαση του Δικαστηρίου, που προβαίνει σε συμπληρωματική ερμηνεία άκυρου, κατά τα ανωτέρω, όρου, δεν είναι διαπλαστική, διότι δεν προβαίνει σε προσδιορισμό της παροχής, κατά τη διάταξη του άρθρου 371 εδ. 2 ΑΚ (οπότε στην περίπτωση αυτή πράγματι θα επρόκειτο για διαπλαστική απόφαση, η οποία διαπλάσσει το περιεχόμενο της ενοχικής σχέσης), παρά μόνο σε συμπλήρωση του κενού, που δημιούργησε ο άκυρος όρος, ώστε να ανταποκρίνεται στις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, χωρίς, ωστόσο, να τροποποιεί τη σύμβαση (ΠΠρΞανθ 23/2014, ΠΠρΑθ 5257/2013, ΠΠρΑθ 3990/2013 και ΠΠρΑθ 2942/2013 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Συγκεκριμένα, καλή πίστη είναι η συμπεριφορά, που επιβάλλεται στις συναλλαγές, κατά την κρίση χρηστού και γνωστικού ανθρώπου, ενώ συναλλακτικά ήθη είναι οι συνηθισμένοι στις συναλλαγές τρόποι ενέργειας. Για τη διαμόρφωση της σχετικής κρίσης το Δικαστήριο σταθμίζει τα συμφέροντα των μερών και ιδίως εκείνου, στην προστασία του οποίου αποβλέπει ο ερμηνευόμενος όρος, λαμβάνει δε, επίσης, υπόψη τη φύση και το σκοπό της δικαιοπραξίας, τις συνθήκες, υπό τις οποίες έγιναν οι δηλώσεις βούλησης των μερών, τις τοπικές και γλωσσικές συνήθειες, τις προηγούμενες συναλλαγές των μερών και την προηγούμενη συμπεριφορά τους, τις διαπραγματεύσεις που είχαν προηγηθεί και πώς οι σχετικές δηλώσεις του ενός μέρους αναμένονταν να εκληφθούν από το άλλο. Για να συναγάγει, εξάλλου, το ερμηνευτικό του πόρισμα το Δικαστήριο δεν είναι υποχρεωμένο να αρκестθεί στο περιεχόμενο της σύμβασης, αλλά μπορεί να αντλήσει στοιχεία και εκτός αυτής, τα οποία θα προταθούν από τους διαδίκους. Δεν αποκλείεται, μάλιστα, να λάβει υπόψη του και στοιχεία από τη μεταγενέστερη από την κατάρτιση της σύμβασης συμπεριφορά των μερών, ως ενδεικτικά του νοήματος, που είχαν προσδώσει στη σύμβαση τα μέρη.

γεγονός που υποδηλώνεται και με τις σύμφωνες με αυτό ενέργειές τους (ΑΠ 374/2013 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Αντίθετα, η διάταξη του άρθρου 371 ΑΚ και το εξ αυτής απορρέον κριτήριο της δίκαιης κρίσης, ως μέσο συμπλήρωσης του κενού, που δημιουργείται από την ακυρότητα ενός Γ.Ο.Σ. δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής, καθώς δεν αποτελεί κατάλληλο μέσο για την προστασία του αντισυμβαλλόμενου - καταναλωτή, δεδομένου ότι η παραπάνω διάταξη εφαρμόζεται κυρίως στις ατομικές συμβάσεις και δεν μπορεί να διασφαλίσει τα συμφέροντα του καταναλωτή σε συμβάσεις, όπου οι όροι μεταξύ των συμβαλλομένων δεν καθίστανται αντικείμενο διαπραγματεύσεως, όπως συμβαίνει εν προκειμένω με τους Γ.Ο.Σ. (ΑΠ 1030/2001, ΔΕΕ 2001.1125, ΠΠρΞανθ 41/2014 Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ).

δ

V. Κατά το άρθρο 178 ΑΚ, «Δικαιοπραξία που αντιβαίνει στα χρηστά ήθη είναι άκυρη». Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ως κριτήριο των χρηστών ηθών χρησιμεύουν οι ιδέες του κατά γενική αντίληψη με φρόνηση και χρηστότητα σκεπτόμενου μέσου κοινωνικού ανθρώπου. Η αντίθεση δε στα χρηστά ήθη, που καθιστά άκυρη τη δικαιοπραξία, κρίνεται από το περιεχόμενό της, (όχι μεμονωμένα από την αιτία που κίνησε τους συμβαλλόμενους να τη συνάψουν ή το σκοπό, στον οποίο αυτοί αποβλέπουν) αλλά και εκ του συνόλου των περιστάσεων και των συνθηκών, που τη συνοδεύουν. Κατά δε το άρθρο 179 ΑΚ (το οποίο αποτελεί ειδικότερη περίπτωση εφαρμογής του προηγούμενου άρθρου), «Άκυρη ως αντίθετη προς τα χρηστά ήθη είναι ιδίως η δικαιοπραξία, με την οποία δεσμεύεται υπερβολικά η ελευθερία του προσώπου ή η δικαιοπραξία με την οποία εκμεταλλεύεται κάποιος την ανάγκη, την κουφότητα ή την απειρία του άλλου και πετυχαίνει έτσι να συνομολογήσει ή να πάρει για τον εαυτό του ή τρίτο για κάποια παροχή, περιουσιακά ωφελήματα, που, κατά τις περιστάσεις, τελούν σε φανερή δυσαναλογία προς την παροχή». Όπως προκύπτει από το συνδυασμό αυτών των διατάξεων, και εκείνων των άρθρων 174 και 180 ΑΚ για να χαρακτηριστεί μία δικαιοπραξία αισχροκερδής - καταπλεονεκτική και, συνεπώς, άκυρη, λόγω αντίθεσής της προς τα χρηστά ήθη, απαιτείται να συντρέχουν σωρευτικά τρία στοιχεία, δηλαδή: α) προφανής

δ

δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής, β) ανάγκη ή κουφότητα ή απειρία, του ενός από τους συμβαλλομένους και γ) εκμετάλλευση από τον συμβαλλόμενο της γνωστής σε αυτόν ανάγκης ή κουφότητας ή απειρίας του αντισυμβαλλομένου του. Τα στοιχεία της ανάγκης, της κουφότητας η της απειρίας όμως δεν είναι απαραίτητα, όπως προκύπτει από τη σαφή διατύπωση της δεύτερης από τις πιο πάνω διατάξεις, να συντρέχουν σωρευτικά, αλλά αρκεί η συνδρομή και μόνο του ενός από αυτά. Απειρία είναι η έλλειψη της συνήθους πείρας ως προς τα οικονομικά δεδομένα και μεγέθη, ως προς τις τιμές και ως προς τις συναλλαγές. Κουφότητα είναι η αδιαφορία για τις συνέπειες και τη σημασία των πράξεων, ενώ ανάγκη είναι και η οικονομική τοιαύτη, αρκεί να είναι άμεση και επιτακτική. Η δυσαναλογία παροχής και αντιπαροχής πρέπει να είναι προφανής. Εξάλλου εκμετάλλευση υπάρχει όταν αυτός που γνωρίζει την ως άνω κατάσταση του αντισυμβαλλομένου του (ανάγκη, κουφότητα, απειρία) επωφελείται και με κατάλληλο χειρισμό επιτυγχάνει προφανώς μειωμένη αντιπαροχή. Αν λείπει ένα από τα ανωτέρω στοιχεία δεν μπορεί να γίνει λόγος για ακυρότητα της δικαιπραξίας ως αισχροκερδούς, γιατί απαιτείται να συντρέχουν και η φανερή δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής και η ανάγκη ή κουφότητα ή απειρία του άλλου συμβαλλόμενου και η εκμετάλλευση από τον συμβαλλόμενο μιας από τις γνωστές σε αυτόν ως άνω καταστάσεις του αντισυμβαλλομένου. Ειδικότερα, φανερή δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής είναι αυτή που υποπίπτει στην αντίληψη λογικού και έχοντος πείρα των σχετικών συναλλαγών ανθρώπου, και η οποία υπερβαίνει το μέτρο κατά το οποίο είναι ανθρωπίνως φυσικό να αποκομίζει ο ένας κάποιο όφελος από σύμβαση οικονομικού περιεχομένου με ζημία του άλλου.

VI. Τέλος, κατά την έννοια του άρθρου 388 ΑΚ, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες παρέχεται στον ένα από τους συμβαλλόμενους σε αμφοτεροβαρή σύμβαση το διαπλαστικό δικαίωμα να ζητήσει από το δικαστήριο την αναγωγή της οφειλόμενης παροχής στο μέτρο που αρμόζει ή και τη λύση ολόκληρης της σύμβασης, εφόσον η τελευταία δεν έχει ακόμη εκτελεστεί, είναι: α) μεταβολή των περιστατικών στα οποία κυρίως ενόψει της

καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών τα μέρη στήριξαν τη σύναψη της αμφοτεροβαρούς σύμβασης, β) η μεταβολή μπορεί να είναι μεταγενέστερη της κατάρτισης της σύμβασης και να οφείλεται σε λόγους που ήταν έκτακτοι και δεν μπορούσαν να προβλεφθούν, γ) από την μεταβολή αυτή η παροχή του οφειλέτη ενόψει και της αντιπαροχής να καθίσταται υπέρμετρα επαχθής. Έκτακτα και απρόβλεπτα περιστατικά κατά την έννοια του ως άνω άρθρου είναι αυτά που δεν επέρχονται κατά την κανονική πορεία των πραγμάτων και προκαλούνται από ασυνήθιστα γεγονότα, φυσικά, πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά κλπ (ΑΠ 1171/2004 ΕλλΔνη 46.157, ΕφΑθ 7313/2006 ΕλλΔνη 2006.295, ΕφΑθ 3627/1997 ΑρχΝ. 1998.602). Επίσης αν η σύμβαση έχει εξ ολοκλήρου και ανεπιφύλακτα εκπληρωθεί και από τους δύο συμβαλλομένους, δεν υπάρχουν περιθώρια εφαρμογής της ΑΚ 388, καθώς η αναδρομική λύση ή αναπροσαρμογή της σύμβασης δεν θα είναι συνήθως σύμφωνη με την καλή πίστη. Η προϋπόθεση αυτή δεν συντρέχει αν ο οφειλέτης της υπέρμετρα επαχθούς παροχής την εκπλήρωσε με επιφύλαξη των δικαιωμάτων του που πηγάζουν από την ΑΚ 388, καθώς και αν η σύμβαση έχει εκπληρωθεί μόνο εν μέρει ή μόνον από τον ένα συμβαλλόμενο (ΕφΘεσ 373/1979, Αρμ 1979.665). Η μεταβολή των συνθηκών πρέπει να αφορά περιστατικά στα οποία τα μέρη με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη στήριξαν κυρίως τη σύναψη της σύμβασης. Θα πρόκειται για πραγματικά ή νομικά γεγονότα που αποτέλεσαν κοινό θεμέλιο της σύμβασης. Συνεπώς πρέπει και τα δύο μέρη, όχι μόνον το ένα, να το έθεσαν σιωπηρά (και όχι με τη μορφή αίρεσης) ως όρο ισχύος της μεταξύ τους σύμβασης, με την έννοια ότι δε θα προέβαιναν σε αυτή, αν γνώριζαν τη μεταβολή που επρόκειτο να επέλθει. Όσα περιστατικά αποτέλεσαν θεμέλιο μόνο του ενός μέρους αποτελούν απλά γεγονότα που ώθησαν το μέρος αυτό στη σύναψη της σύμβασης (παραγωγικά αίτια) και άρα δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή της ΑΚ 388. Αντιθέτως, κρίσιμα είναι τα περιστατικά εκείνα στα οποία κυρίως στηρίχθηκαν οι συμβαλλόμενοι, τα οποία αποτέλεσαν δηλαδή κοινό δικαιοπρακτικό θεμέλιο γι' αυτούς. Το κριτήριο αυτό αντικειμενικοποιείται κατά το ότι η στήρι-

ξη στο περιστατικό πρέπει να είναι κοινή και για τα δύο μέρη. Επιθυμίες ή παραστάσεις του ενός συμβαλλομένου που δεν έγιναν ή δεν μπορούσαν να γίνουν αντιληπτές από τον αντισυμβαλλόμενο του, οσοδήποτε και αν είναι ουσιώδεις για τον πρώτο δεν αποτελούν κοινό θεμέλιο. Συνεπώς η διάταξη του άρθρου 388 ΑΚ, έχει ως προϋπόθεση ότι τα μέρη κατά τον χρόνο σύναψης της σύμβασης έλαβαν υπόψη τους περιστατικά στα οποία, με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, θεμελίωσαν το περιεχόμενο της σύμβασης, γιατί απέβλεψαν σε αυτά και αποτέλεσαν το βάθρο της. Στη συνέχεια όμως απαιτείται τα περιστατικά αυτά σε μεταγενέστερο χρόνο να μεταβλήθηκαν, τα δε γεγονότα τα οποία προκάλεσαν τη μεταβολή να έχουν χαρακτήρα έκτακτο, μη δυνάμενα να προβλεφθούν (ΑΠ 1171/2004, Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Εάν δεν συντρέχει από τις ως άνω προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 388 ΑΚ εκείνη της απρόοπτης και ανυπαίτιας μεταβολής των συνθηκών, είναι επιτρεπτή η εφαρμογή του άρθρου 288 ΑΚ, εφόσον συντρέχουν οι υπόλοιπες προϋποθέσεις εφαρμογής αυτού. Η διάταξη του άρθρου αυτού, κατά την οποία «ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη», προβλέπει τη δυνατότητα διαμόρφωσης της έννομης σχέσης με βάση τα ανωτέρω κριτήρια και εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε ενοχή, ασχέτως αν απορρέει από σύμβαση ετεροβαρή ή αμφοτεροβαρή ή πηγάζει από άλλη δικαιοπραξία ή αν πηγάζει ευθέως από το νόμο, εκτός αν προβλέπεται άλλη ειδική προστασία ή συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 388 ΑΚ (ΑΠ 850/2010, Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 103/2001, ΕλλΔνη 2002.715). Ειδικότερα η διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ παρέχει στο δικαστή τη δυνατότητα, όταν λόγω συνδρομής ειδικών συνθηκών η εμμονή στην εκπλήρωση της παροχής είναι αντίθετη προς την ευθύτητα και εντιμότητα που επιβάλλονται στις συναλλαγές, να την επεκτείνει ή περιορίσει με βάση αντικειμενικά κριτήρια κατά τις αντιλήψεις που κρατούν στις συναλλαγές στο επίπεδο εκείνο το οποίο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της συναλλακτικής καλής πίστης. ώστε να επιτευχθεί η ανιπροσυρμογή της παροχής στο επίπεδο εκείνο το οποίο αίρει την δυσαναλο-

για των εκατέρωθεν παροχών και αποκαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη (ΟΛΑΠ 9/1997, ΑΠ 1325/2013, Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Τη συνδρομή των ειδικών συνθηκών που επιβάλλουν την εφαρμογή της ως άνω διάταξης οφείλει, για την πληρότητα της αγωγής, να επικαλεσθεί και, σε περίπτωση αμφισβήτησης, να αποδείξει ο ενάγων. Ειδικότερα, όταν κατ' εφαρμογή της ως άνω διάταξης ζητείται η μείωση της συμφωνηθείσας παροχής, ο ενάγων οφείλει να περιλάβει στο εισαγωγικό δικόγραφο, πλην άλλων και πρόσφορα συγκριτικά στοιχεία, από την εκτίμηση των οποίων να μπορεί να σχηματισθεί δικανική πεποίθηση ότι το προτεινόμενο από αυτόν χρηματικό αντάλλαγμα είναι εκείνο που αντισταθμίζει, σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης και των χρηστών συναλλακτικών ηθών, την αξία της αντιπαροχής (πρβλ προκειμένου για μισθωτικές συμβάσεις ΕφΑθ 1824/2009 ΝοΒ 2009.1363, ΕφΑθ 9994/1989 ΕΔικΠολ 1992.134). Η διεργασία δε του δικαστηρίου για να αποφασίσει την αναπροσαρμογή συνίσταται στη σύγκριση των δύο σκελών της αναπροσαρμογής. Αν μεταξύ των δύο αυτών σκελών υπάρχει διαφορά δεν επιδικάζεται, αλλά πρέπει παραπέρα το δικαστήριο να κρίνει αν αυτή είναι τέτοια, ώστε κατά τις αρχές της καλής πίστης να δημιουργείται η ανάγκη αναπροσαρμογής. Στη συνέχεια και εφόσον διαπιστωθεί η ύπαρξη ανάγκης αναπροσαρμογής κατά την προεκτεθείσα έννοια, η αναπροσαρμογή δεν θα ακολουθήσει τυπικό μαθηματικό υπολογισμό και δεν θα χορηγηθεί ολόκληρη η προκύπτουσα διαφορά, αλλά θα αναπροσαρμοσθεί η παροχή στο επίπεδο εκείνο το οποίο αίρει την δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών και αποκαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη (ΑΠ 1325/2013, Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ). Το δικαίωμα δε αναπροσαρμογής κατά την εν λόγω διάταξη του άρθρου 288, είναι διαπλαστικό και κατά συνέπεια, τόσο η αγωγή όσο και η απόφαση είναι διαπλαστικές. Αποτέλεσμα δε τούτου είναι ότι το ασκηθέν δικαίωμα ενεργοποιείται από την επίδοση της αγωγής και μελλοντικά, χωρίς αναδρομικότητα (ΟΛΑΠ 3/2014, ΑΠ 2022/2014, Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ).

Στην προκείμενη περίπτωση, με την κρινόμενη αγωγή, οι ενάγοντες εκθέτουν ότι απευθύνθηκαν, περί το έτος 2007, προς την εναγόμενη τραπε-

ζική εταιρία με την επωνυμία «ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ Α.Ε.», προκειμένου να λάβουν δάνειο που θα εξυπηρετούσε τις ανάγκες αγοράς δεκαενέα (19) διαμερισμάτων Ηρακλείου Κρήτης, τα οποία εν μέρει θα καλύπταν στεγαστικές τους ανάγκες, ενώ τα υπόλοιπα θα τα διέθεταν προς ενοικίαση και εν γένει προς εκμετάλλευση. Ότι η άνω τραπεζική εταιρεία, κατά τον επίμαχο χρόνο, προωθούσε στεγαστικά δάνεια σε ελβετικό φράγκο, τα οποία διαφημιζονταν, όπως ακριβώς και από τις περισσότερες ελληνικές τράπεζες, για το ανταγωνιστικό, χαμηλό, επιτόκιο που εξασφάλιζαν, ήτοι αυτό του Libor. Ότι, πράγματι, συνήψαν την 21/02/2007, στο κατάστημα της εν λόγω Τράπεζας , την υπ' αριθ.

σύμβαση στεγαστικού δανείου με την άνω τραπεζική εταιρεία, οι δυο πρώτοι των εναγόντων, ως οφειλέτες, και οι τρίτος και τέταρτος ως εγγυητές, δυνάμει της οποίας συμφωνήθηκε τοκοχρεωλυτικό στεγαστικό δάνειο ποσού συναλλάγματος σε ελβετικό φράγκο ύψους 1.463.040,00, ισοδύναμο κατά τον ως άνω χρόνο με 906.693,11 ευρώ, συνολικής διάρκειας 360 μηνών (30 ετών), και με κυμαινόμενο επιτόκιο υπολογιζόμενο με βάση το Libor (CHF), όπως αυτό ορίστηκε δύο εργάσιμες ημέρες πριν από την ημερομηνία της εκταμίευσης του δανείου, μηνιαίας διάρκειας, προσαυξημένο κατά 1,55% και κατά το ποσοστό της εισφοράς του ν. 128/1975. Ότι συνήψαν την ανωτέρω σύμβαση με τους αναφερόμενους στην αγωγή προδιατυπωμένους όρους, δηλαδή που δεν ετέθησαν υπό διαπραγμάτευση, ενώ η άνω τραπεζική εταιρεία, δεν τους ενημέρωσε, προφορικά ή εγγράφως, για τους πιθανούς κινδύνους από τη διακύμανση της συναλλαγματικής ισοτιμίας, ούτε σχετικά με την τυχόν ζημία τους σε περίπτωση ενδυνάμωσης του ευρώ έναντι του ελβετικού φράγκου. Ότι, εν συνεχεία, την 28/02/2007, εκταμιεύθηκε το ποσό της προαναφερόμενης δανειακής σύμβασης σε ελβετικά φράγκα, ήτοι 1.463.040.00 ελβετικά φράγκα και αφού μετατράπηκε σε ευρώ, με ισοτιμία ελβετικού φράγκου 1,6136 προς 1 ευρώ, ήτοι 906.693,11 ευρώ, πιστώθηκε στον τηρούμενο στην ως άνω τράπεζα λογαριασμό των δυο πρώτων εναγόντων. Ότι περαιτέρω, ήταν γνωστό στην εναγόμενη, ότι οι ίδιοι δεν διέθεταν εισοδήματα σε ελβετικό φράγκο και θα

εξοφλούσαν επομένως τη μηνιαία τοκοχρεωλυτική δόση για την αποπληρωμή του δανείου τους σε ευρώ. Περαιτέρω, εκθέτουν ότι μέχρι την ημέρα κατάθεσης της υπό κρίση αγωγής έχουν καταβάλει για την εξόφληση του στεγαστικού τους δανείου το ποσό των 220.023,18 ευρώ για εξόφληση κεφαλαίου δανείου, ποσό 170.659,73 ευρώ για τόκους, που αφορούν στο δανεισθέν κεφάλαιο και ποσό 440,80 ευρώ για τόκους υπερημερίας. Ότι είχαν τη βεβαιότητα ότι το άληκτο κεφάλαιο που εγκρίθηκε, ως δάνειο και που έλαβαν, μειωνόταν κατά τα καταβαλλόμενα ποσά, που αφορούσαν το χρεωλύσιο (κεφάλαιο), η δε βεβαιότητα αυτή ήταν απότοκη του γεγονότος ότι τόσο κατά τη σύμβαση δανείου, όσο και κατά την μετέπειτα λειτουργία της σύμβασης, οι υπάλληλοι της εναγόμενης, που ενεργούσαν για λογαριασμό της, ουδέποτε τους εξέθεσαν το ενδεχόμενο αλλαγής των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των επιπτώσεων αυτής στο δάνειο, και ειδικότερα στη διακύμανση του κεφαλαίου. Ότι παρόλο που κατέβαλαν εμπρόθεσμα και κανονικά τη μηνιαία τοκοχρεωλυτική δόση του δανείου τους, η οποία έβαινε αυξανόμενη, κατά τα αναλυτικά αναφερόμενα στην αγωγή, και, συνολικά, είχαν καταβάλει το ποσό των 220.023,18 ευρώ, για εξόφληση του κεφαλαίου (πλέον 170.659,73 ευρώ για εξόφληση τόκων κεφαλαίου) το άληκτο κεφάλαιο του δανείου, την 28/04/2015, ανήρχετο στο ποσό των 1.150.660,48 ελβετικών φράγκων, ισόποσο των 1.095.137,03 ευρώ, ήτοι 188.443,92 ευρώ περισσότερα από εκείνα που είχαν αρχικά δανεισθεί, κατά το χρόνο υπογραφής της προαναφερόμενης δανειακής σύμβασης, αντιλαμβανόμενοι ωσαύτως ότι η τράπεζα τους είχε επιρρίψει τον κίνδυνο αλλαγής της συναλλαγματικής ισοτιμίας, ελβετικού φράγκου και ευρώ, η οποία είχε αλλάξει άρδην υπέρ του ελβετικού φράγκου, με συνέπεια την εκτίναξη της οφειλής τους. Ότι, μετά και την απόφαση της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας να απελευθερώσει την ισοτιμία του ελβετικού φράγκου έναντι του ευρώ, και την εκτίναξη της μηνιαίας τοκοχρεωλυτικής δόσης τους, κατέφυγαν σε ειδικούς χρηματοοικονομικούς συμβούλους, με τη συνδρομή των οποίων αντιλήφθηκαν ότι στην πραγματικότητα η τράπεζα μέσω των υπαλλήλων της τους είχε παρασύρει στην υπογραφή της ανωτέρω δανειακής

σύμβασης, χωρίς να τους επισημάνει, ως όφειλε, ότι το άληκτο κεφάλαιο της οφειλής τους θα υπολογιζόταν με βάση την τρέχουσα ισοτιμία ελβετικού φράγκου-ευρώ κατά το χρόνο της πληρωμής και όχι με βάση την ισοτιμία των νομισμάτων κατά το χρόνο της εκταμίευσης, αλλά και με δόσεις που δεν ήταν αρχικώς προκαθορισμένες, αλλά αόριστες και απροσδιόριστες, εξαρτώμενες πλήρως από την συναλλαγματική ισοτιμία κατά το χρόνο της καταβολής τους, και ότι η ένδικη σύμβαση έχει τον χαρακτήρα επενδυτικού τραπεζικού προϊόντος. Ότι οι ίδιοι δεν έχουν ειδικές οικονομικές γνώσεις και προγενέστερη εμπειρία σχετικά με τη λήψη δανείων και δεν ενημερώθηκαν από τους υπαλλήλους της εναγόμενης για το συναλλαγματικό κίνδυνο, τον οποίο ανέλαβαν κατά την υπογραφή της σύμβασης και ιδίως για τις επιπτώσεις από μία σοβαρή υποτίμηση του ευρώ έναντι του ελβετικού φράγκου, τόσο επί του ύψος των εξοφλητικών δόσεων όσο και επί του κεφαλαίου του δανείου. Με βάση το παραπάνω ιστορικό, μετά από παραδεκτό, κατ' άρθρο 223 σε συνδ. με 294 και 295 παρ. 1 ΚΠολΔ, περιορισμό του αγωγικού αιτήματος σε ό, τι αφορά το κονδύλιο της χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, απ' το οποίο παραιτήθηκαν με τις προτάσεις τους, και του αιτήματος για επιβολή χρηματικής ποινής στην εναγόμενη, για κάθε παραβίαση του διατακτικού της παρούσας απόφασης, οι ενάγοντες κατ' ορθή εκτίμηση του συνόλου του περιεχομένου του δικογράφου της αγωγής ζητούν: 1) να αναγνωριστεί ότι είναι ανυπόστατη η ως άνω υπ' αριθ.

«Σύμβαση Στεγαστικού Δανείου σε Συνάλλαγμα» δεδομένου ότι ουδέποτε μεταβιβάσθηκε σε αυτούς η κυριότητα του δανείσματος σε ελβετικά φράγκα, στοιχείο ουσιώδες της σύμβασης δανείου του άρθρου 806 ΑΚ και επομένως, να αναγνωριστεί ότι το μόνο ποσό κεφαλαίου που οφείλεται είναι αυτό που πράγματι εκταμιεύτηκε, ήτοι το ποσό των 906.693,11 ευρώ, καθώς και ότι όλες οι καταβολές που έχουν γίνει και οι καταβολές που πρόκειται να γίνουν και αφορούν το χρεωλύσιο να αφαιρεθούν από το ποσό αυτό· ειδικότερα να αναγνωριστεί ότι έχει καταβληθεί στην εναγόμενη έως την 31/12/2014 προς εξόφληση κεφαλαίου δανείου εκ ποσού 906.693,11 ευρώ, το ποσό των 220.023,18

ευρώ και ότι το άληκτο κεφάλαιο του δανείου ανέρχεται την 31/12/2014 στο ποσό των 686.669,93 ευρώ άλλως και επικουρικός: 2) να αναγνωρισθεί ότι αυτή είναι άκυρη: α) ως αντίθετη στην ΠΔΤΕ 2325/1994, λόγω έλλειψης έκδοσης βεβαιώσεων αγοράς συναλλάγματος από την εναγομένη, β) ως αντίθετη στην ΠΔΤΕ 1955/1991, σύμφωνα με την οποία η παροχή πίστωσης για την κάλυψη στεγαστικών αναγκών είναι στη χώρα μας επιτρεπτή μόνο υπό τη μορφή του δανείου που προβλέπεται στο άρθρο 806 του ΑΚ και ως εκ τούτου απαγορεύεται αυτή να λαμβάνει τη μορφή χρηματοδότησης με τη χρήση χρηματοπιστωτικών μέσων, όπως είναι ο δανεισμός σε συνάλλαγμα, διότι έτσι η σύμβαση τρέπεται σε μια άλλης μορφής σχέση παροχής πίστωσης με στοιχεία επένδυσης, γ) ως αντίθετη στις διατάξεις των άρθρων 806 ΑΚ και στην ΠΔΤΕ 2325/1994 λόγω έλλειψης ανάγκης των δανειοληπτών να δανειστούν σε συνάλλαγμα, δ) άλλως και επικουρικός, λόγω της ακυρότητας των καταχρηστικών προδιατυπωμένων όρων που αυτή περιέχει, οι οποίοι δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης και που διαταράσσουν την ισορροπία των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων μερών σε βάρος του καταναλωτή και συγκεκριμένα: δα) του όρου που καθορίζει το επιτόκιο δανεισμού, δβ) του όρου που καθορίζει το επιτόκιο υπερημερίας (όρος 8.1 παρ. 1) , δγ) του όρου υπ' αριθ. 4.1 που προβλέπει ότι το νόμισμα τήρησης της συμβάσεως είναι σε ελβετικά φράγκα, και ότι η εξόφληση του δανείου θα γίνεται σε αυτούσιο συνάλλαγμα είτε με το σε ευρώ ισάξιο του συναλλάγματος των ελβετικών φράγκων, υπολογιζόμενο την ημερομηνία πληρωμής της δόσης, δδ) του όρου που επιφυλάσσει στην εναγόμενη το δικαίωμα να προβαίνει μονομερώς και χωρίς σπουδαίο λόγο στη μετατροπή του νομίσματος της σύμβασης (όρος 8.1 παρ. 3), και δε) όλων των ανωτέρω όρων διότι με αυτούς παραβιάζεται η υποχρέωση σαφήνειας και διαφάνειας των Γ.Ο.Σ., καθώς με αυτούς δεν κατέστησαν σαφείς στους ενάγοντες οι συμβατικές δεσμεύσεις που αυτοί αναλάμβαναν, η φύση της σύμβασης και των γενικών όρων, και η έκταση των κινδύνων, ακυρότητα που συμπαρασύρει σε ακυρότητα εν μέρει τη σύμβαση, ήτοι μόνο των συγκεκριμένων όρων, το κενό

των οποίων πρέπει να πληρωθεί από το Δικαστήριο με συμπληρωματική ερμηνεία της σύμβασης, κατ' άρθρο 200 ΑΚ, 3) άλλως και επικουρικώς να κηρυχθεί η ακυρότητα της ανωτέρω σύμβασης α) λόγω του ότι είναι αντίθετη με τα χρηστά ήθη και δη αισχροκερδής, σύμφωνα με τα άρθρα 178 και 179 ΑΚ, καθώς οι εκπρόσωποι της αντισυμβαλλομένης τους με εκμετάλλευση της απειρίας επέρριψαν στους ενάγοντες τον συναλλαγματικό κίνδυνο, με αποτέλεσμα την υπέρμετρη αύξηση της οφειλής τους έναντι αυτής και εν τέλει της φανεράς δυσαναλογίας μεταξύ παροχής και αντιπαροχής της επίδικης σύμβασης, β) επικουρικώς, λόγω πλάνης, διότι ενεπλάκησαν σε ένα επενδυτικό προϊόν, που συνδέει την οφειλή και την επιστροφή του δανείου με την αγορά συναλλάγματος, με αποτέλεσμα να υπάρχει διάσταση ανάμεσα στη δήλωση και στην αληθινή βούλησή και γ) επικουρικώς, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 372 του ΑΚ, επειδή ο προσδιορισμός της αντιπαροχής τους ανατέθηκε στην απόλυτη κρίση της αντισυμβαλλομένης τους και ήδη εναγομένης Τράπεζας, καθόσον ο προσδιορισμός του ύψους της δόσης της επίδικης σύμβασης καθώς και του άληκτου υπολοίπου αυτής προσδιορίζεται στην τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία, η οποία όμως είναι αδύνατον να υπολογιστεί βάσει αντικειμενικών κριτηρίων. 4) Ακόμη επικουρικότερα, οι ενάγοντες ζητούν να αναπροσαρμοστεί, κατά το προσήκον μέτρο, η ληξιπρόθεσμη οφειλή τους, σύμφωνα με το άρθρο 388 ΑΚ και επικουρικά με το άρθρο 288 ΑΚ, στο ποσό των 686.669,93 ευρώ, για το δάνειο εξ ευρώ 906.693,11, ποσό που θα βάραινε οποιοδήποτε συναλλασσόμενο υπό καθεστώς αντικειμενικής σύναψης σύμβασης υπό τις ίδιες με αυτούς συνθήκες, άλλως και όλως επικουρικώς στο ποσό των 713.101,44 ευρώ, το οποίο προκύπτει από το ποσό των ελβετικών φράγκων που οφείλεται, υπολογιζόμενο με την ισοτιμία μετατροπής, κατά το χρόνο εκταμίευσης του δανείου, ήτοι την 28/02/1007 (1.150.660,48 CHF/1,6136 €) και τέλος, αιτούνται να καταδικαστεί η εναγόμενη στα δικαστικά τους έξοδα. Με το ανωτέρω περιεχόμενο και αιτήματα, η αγωγή αρμοδίως φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου (άρθρα 18, 22, 33 και 35 του ΚΠολΔ) δεδομένου ότι, όπως προεκτέθηκε, στο δικόγραφο σωρεύονται και

αιτήματα μη αποτιμητά σε χρήμα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, συμπαρασύροντας και τα έτερα αιτήματα και είναι αρκούτως ορισμένη, καθώς περιέχει όλα τα κατά το νόμο απαιτούμενα, κατ' άρθρο 216 ΚΠολΔ, στοιχεία για την νομική θεμελίωση και δικαστική εκτίμηση της, ήτοι τα αναγκαία στοιχεία για την διασάφηση της διαφοράς και για την θεμελίωση των αιτημάτων της, απορριπτομένων των ισχυρισμών περί αοριστίας που προβάλλει η εναγομένη, με επιφύλαξη των όσων αναφέρονται κατωτέρω ως προς τις βάσεις της που βρίσκουν έρεισμα στις διατάξεις των άρθρων 388 και 288 ΑΚ. Εντούτοις, οι βάσεις της αγωγής, με τις οποίες οι ενάγοντες ζητούν να αναγνωρισθεί ότι η σύμβαση στεγαστικού δανείου σε ελβετικά φράγκα είναι ανυπόστατη, άλλως ότι είναι άκυρη ως αντικείμενη στις διατάξεις των άρθρων 806 ΑΚ, στην ΠΔΤΕ 1955/1991 και στην ΠΔΤΕ 2325/1994, πρέπει να απορριφθούν, κατά τα διαλαμβανόμενα στην πρώτη και δεύτερη μείζονα σκέψη της παρούσας, αντίστοιχα, ως νόμω αβάσιμες, δεδομένου ότι αφενός μεν η επίδικη σύμβαση έφερε όλα τα ουσιώδη στοιχεία του πραγματικού της, αφετέρου δε τα δάνεια σε συνάλλαγμα δεν είναι ασυνήθη και επιτρέπονται στις τραπεζικές συναλλαγές ενώ μόνη η παραβίαση της ΠΔΤΕ 2325/1994 δεν συνεπάγεται την ακυρότητα αυτής αλλά ενδεχομένως διοικητικού χαρακτήρα κυρώσεις σε βάρος της Τράπεζας. Περαιτέρω, η επικουρική βάση της αγωγής, κατά την οποία η αγωγή πρέπει να απορριφθεί λόγω ανηθικότητας και αισχροκέρδειας πρέπει να απορριφθεί ως νόμω αβάσιμη. Και τούτο διότι, σύμφωνα με ρητό όρο της σύμβασης, η εξόφληση του δανείου από τους ενάγοντες μπορεί να γίνει είτε με αυτούσιο συνάλλαγμα και επομένως, δεν υφίσταται δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής, ενώ διαζευκτικά μπορούν να το εξοφλήσουν με το σε ευρώ ισάξιο του συναλλάγματος ελβετικών φράγκων, υπολογιζόμενο την ημερομηνία πληρωμής της δόσης με βάση την ισοτιμία του οικείου συναλλάγματος, όπως αυτή θα προέκυπτε από τη διατραπεζική αγορά συναλλάγματος. Πλην όμως και στην τελευταία αυτή περίπτωση, κατά τον κρίσιμο, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην με αριθμό V μείζονα σκέψη της παρούσας, χρόνο

της σύναψης της σύμβασης, αυτή ήταν επωφελής για τους ενάγοντες λόγω της ευνοϊκής ισοτιμίας ευρώ-ελβετικού φράγκου και του χαμηλού επιτοκίου Libor και επομένως δεν υπήρχε δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής. Ομοίως, απορριπτέα ως νομικά αβάσιμη ελέγχεται και η επικουρική βάση αυτής περί ακυρότητας της επίδικης σύμβασης λόγω πλάνης, καθώς τα δάνεια σε συνάλλαγμα δεν αποτελούν σύνθετα τραπεζικά προϊόντα και δεν εμπύπτουν στην έννοια των επενδυτικών υπηρεσιών, για τους λόγους που ειδικότερα εκτέθηκαν στην νομική σκέψη υπό στοιχείο III που προηγήθηκε. Ομοίως, ως μη νόμιμη πρέπει να απορριφθεί και η επικουρική βάση της αγωγής, με την οποία οι ενάγοντες ζητούν να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της επίδικης σύμβασης, επειδή ο προσδιορισμός της αντιπαροχής τους ανατέθηκε στην απόλυτη κρίση της εναγομένης, κατ' άρθρο 372 ΑΚ, καθόσον, σύμφωνα με τους όρους της επίδικης σύμβασης, που παρατίθενται στο δικόγραφο της κρινόμενης αγωγής, η εξόφληση του δανείου από τους ενάγοντες μπορούσε να γίνει είτε με αυτούσιο συνάλλαγμα, δηλαδή σε ορισμένη μηνιαία ποσότητα ελβετικών φράγκων, οπότε η παροχή τους έχει επακριβώς προσδιορισθεί, είτε με το σε ευρώ, ισάξιο αντίτιμο του συναλλάγματος ελβετικών φράγκων, υπολογιζόμενο, την ημερομηνία πληρωμής της δόσης, με βάση την ισοτιμία του οικείου συναλλάγματος, όπως αυτή θα προέκυπτε από τη διατραπεζική αγορά συναλλάγματος, οπότε και στην περίπτωση αυτή, η παροχή τους είναι ορισμένη και μπορεί να διαγνωστεί με αντικειμενικά κριτήρια και απλούς μαθηματικούς υπολογισμούς. Περαιτέρω, τα αιτήματα αυτών για να αναγνωρισθεί αφενός ότι το ποσό του 906.693,11 ευρώ, που εκταμιεύθηκε και μεταβιβάστηκε σ' αυτούς την 28/02/2007, αποτελεί το μοναδικό ποσό κεφαλαίου δανείου, που οφείλουν να επιστρέφουν στην εναγόμενη, και αφετέρου ότι οι ενάγοντες έχουν καταβάλει στην εναγόμενη έως την 31/12/2014 προς εξόφληση κεφαλαίου δανείου εκ ποσού 906.693,11 ευρώ, το ποσό των 220.023,18 ευρώ και ότι το άληκτο κεφάλαιο του δανείου ανέρχεται την 31/12/2014 στο ποσό των 686.669,93 ευρώ, ελέγχονται, επίσης, ως μη νόμιμα και ως εκ τούτου απορριπτέα, διότι αντικείμενο της αναγνωριστικής αγωγής του

άρθρου 70 ΚΠολΔ μπορεί να είναι μόνο η αναγνώριση της ύπαρξης ή ανυπαρξίας ή του ειδικότερου περιεχομένου μιας έννομης σχέσης, με την έννοια του δικαιώματος ή της υποχρέωσης ή του συμπλέγματος δικαιωμάτων και υποχρεώσεων (ΑΠ 492/2010 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ) και όχι η διαπίστωση απλών πραγματικών περιστατικών, όπως εν προκειμένω ζητούν οι ενάγοντες (ΑΠ 224/2007, ΑΠ 662/2002 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Νικ. Νίκα, Πολιτική Δικονομία Ι, 2003, παράγραφος 37 αρ. 2 επ.). Τέλος, το αίτημα να αναπροσαρμοστεί, κατά το προσήκον μέτρο, η ληξιπρόθεσμη οφειλή τους, σύμφωνα με το άρθρο 388 ΑΚ και επικουρικά με το άρθρο 288 ΑΚ, στο ποσό των 686.669,93 ευρώ, για το δάνειο εξ ευρώ 906.693,11, ποσό που θα βάραινε οποιοδήποτε συναλλασσόμενο υπό καθεστώς αντικειμενικής σύναψης σύμβασης υπό τις ίδιες με αυτούς συνθήκες, άλλως και όλως επικουρικός στο ποσό των 713.101,44 ευρώ, το οποίο προκύπτει από το ποσό των ελβετικών φράγκων που οφείλεται, υπολογιζόμενο με την ισοτιμία μετατροπής, κατά το χρόνο εκταμίευσης του δανείου, ήτοι την 28/02/1007 (1.150.660,48 CHF/1,6136 €) κρίνεται απορριπτέο ως μη νόμιμο, κατά το μεν μέρος του με το οποίο η εν λόγω αναπροσαρμογή ζητείται για το χρονικό διάστημα πριν την επίδοση της αγωγής, για το λόγο ότι, όπως προεκτέθηκε στην με αριθμό VI μείζονα σκέψη της παρούσας απόφασης, ενόψει του διαπλαστικού χαρακτήρα του σχετικού δικαιώματος και της απόφασης που θα εκδοθεί, το σχετικό δικαίωμα ασκείται από της επίδοσεως της αγωγής και μελλοντικώς και χωρίς αναδρομικότητα, ενώ κατά το μέρος του που αφορά τον μετά την άσκηση της αγωγής χρόνο, κρίνεται απορριπτέο ως απαράδεκτο λόγω αοριστίας, καθόσον, καθ' ο μέρος η αναπροσαρμογή της παροχής τους, κατά το προσήκον μέτρο, ερείδεται στη διάταξη του άρθρου 388 ΑΚ, δεν εκτίθεται στην αγωγή, ως έπρεπε, σύμφωνα με όσα έχουν αναφερθεί στην προαναφερόμενη μείζονα σκέψη της παρούσας, ότι η σταθερότητα και κατ' επέκταση η μη μεταβολή της συναλλαγματικής ισοτιμίας των δυο νομισμάτων αποτέλεσε το κοινό δικαιοπρακτικό θεμέλιο αμφοτέρων των διάδικων μερών, ήτοι το βάθρο για τη σύναψη της σύμβασης αυτής, υπό την έννοια ότι και τα δυο μέρη δεν θα

προέβαιναν σε αυτήν εάν γνώριζαν τη μεταβολή που επρόκειτο να επέλθει και καθ' ο μέρος η αναπροσαρμογή της παροχής τους, κατά το προσήκον μέτρο, ζητείται κατά τη διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ, δεν εκτίθενται στην αγωγή εκείνα τα πρόσφορα συγκριτικά στοιχεία, από την εκτίμηση των οποίων δύναται το παρόν Δικαστήριο να σχηματίσει δικανική πεποίθηση περί του ότι το προτεινόμενο από αυτούς χρηματικό αντάλλαγμα είναι εκείνο που αντισταθμίζει, σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης και των χρηστών συναλλακτικών ηθών, την αξία της αντιπαροχής και ειδικότερα, δεν εκθέτουν τις μεταβολές κατά τα έτη που προηγήθηκαν της σύναψης της ένδικης σύμβασης, έτσι ώστε το Δικαστήριο να συγκρίνει τα δύο αυτά μεγέθη, ήτοι τις μεταβολές της ισοτιμίας κατά τα παρελθόντα έτη και τις μεταβολές που επήλθαν κατά τη διάρκεια ισχύος της ένδικης σύμβασης, προκειμένου να διαπιστώσει από τη σύγκριση αυτή, αφενός εάν υπάρχει διαφορά και ποιο το μέγεθος αυτής και αφετέρου να προσδιορίσει το επίπεδο εκείνο το οποίο αίρει τη δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών και αποκαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη. Κατά τα λοιπά, η αγωγή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 2 § 1, 6 και 7 του ν. 2251/1994, 174, 180, 181, 281, 297, 298, 299, 806, 919, 914, 922, 932 ΑΚ, ΠΔΤΕ 2501/2002, 70, 71, 176, 191 § 2, 218 και 219 ΚΠολΔ. Επομένως, η αγωγή, κατά το μέρος που κρίθηκε παραδεκτή και νόμιμη, πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω και ως προς την ουσιαστική της βασιμότητα.

Κατά το άρθρο 281 του ΑΚ «η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται, αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος». Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, η οποία αποσκοπεί στην πάταξη της κακοπιστίας και της ανηθικότητας στις συναλλαγές και γενικώς στην άσκηση κάθε δικαιώματος, για να θεωρηθεί η άσκηση του δικαιώματος καταχρηστική, πρέπει η προφανής υπέρβαση των ορίων, που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο οικονομικός ή κοινωνικός σκοπός του δικαιώματος, να προκύπτει από την προηγηθείσα συμπεριφορά του δικαιούχου και του υποχρέου ή από την πραγματική κατάσταση που δημιουργήθηκε ή

από τις περιστάσεις που μεσολάβησαν ή από άλλα περιστατικά, τα οποία, χωρίς κατά νόμον να εμποδίζουν τη γέννηση ή να επάγονται την απόσβεση του δικαιώματος, καθιστούν μη ανεκτή την άσκησή του, κατά τις περί δικαίου και ηθικής αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου, ως αντιτιθεμένη στο περί δικαίου αίσθημα και την ηθική τάξη και προκαλούσα έντονη εντύπωση αδικίας. Απαιτείται δηλαδή για να χαρακτηριστεί καταχρηστική η άσκηση δικαιώματος, να έχει δημιουργηθεί στον υπόχρεο από τη συμπεριφορά του δικαιούχου, σε συνάρτηση και με εκείνη του υπόχρεου, και μάλιστα ευλόγως, η πεποίθηση ότι ο δικαιούχος δεν πρόκειται να ασκήσει το δικαίωμά του. Επίσης οι πράξεις του υπόχρεου και η κατάσταση πραγμάτων που διαμορφώθηκε υπέρ αυτού πρέπει να τελούν σε αιτιώδη σχέση με την προηγούμενη συμπεριφορά του δικαιούχου, αφού, κατά τους κανόνες της καλής πίστεως, οι συνέπειες που απορρέουν από πράξεις άσχετες προς αυτή τη συμπεριφορά δεν συγχωρείται να προβάλλονται προς απόκρουση του δικαιώματος. Μόνη η μακροχρόνια αδράνεια του δικαιούχου και όταν ακόμη δημιούργησε στον οφειλέτη την πεποίθηση ότι δεν υπάρχει το δικαίωμα ή ότι δεν πρόκειται πλέον να ασκηθεί, δεν αρκεί για να καταστήσει καταχρηστική τη μεταγενέστερη άσκησή του, αλλά απαιτείται να συντρέχουν επιπρόσθετα ειδικές συνθήκες και περιστάσεις, προερχόμενες κυρίως από την προηγηθείσα συμπεριφορά του δικαιούχου και του οφειλέτη, ενόψει των οποίων και της αδράνειας του δικαιούχου, η επακολουθούσα άσκηση του δικαιώματος που τείνει σε ανατροπή της κατάστασης που δημιουργήθηκε υπό τις παραπάνω ειδικές συνθήκες και διατηρήθηκε επί μακρό χρόνο, να εξέρχεται των ορίων που τίθενται με τη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ (ΟΛΑΠ 6/2016, ΑΠ 143/2016, ΑΠ 151/2016, ΑΠ 174/2016, ΑΠ 210/2016, ΑΠ 249/2016 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Στην προκείμενη περίπτωση, η εναγόμενη, με τις έγγραφες προτάσεις της, αρνείται αιτιολογημένα τα πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν την ιστορική βάση της αγωγής (άρθρο 261 εδ. α' ΚΠολΔ), επικαλούμενη ιδίως ότι οι ενάγοντες έλαβαν πλήρη ενημέρωση από τους υπαλλήλους της, κατά το προσυμβατικό στάδιο σύναψης των επίδικων συμβάσεων, για το περιεχόμενο των

συμβατικών όρων αυτής και τον κίνδυνο από την ενδεχόμενη μεταβολή της συναλλαγματικής ισοτιμίας ευρώ/ελβετικού φράγκου αλλά και ότι εν τέλει, αυτοί, για τους λόγους που ειδικότερα εκθέτει, ουδεμία ζημία υπέστησαν από την επίδικη σύμβαση. Σημειωτέον ότι ο ισχυρισμός αυτός, που προβάλλεται ως ένσταση έλλειψης εννόμου συμφέροντος, συνιστά ουσιαστικά άρνηση της αγωγής και δη της ζημίας που οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι υπέστησαν εξαιτίας της αδικοπρακτικής συμπεριφοράς της αντισυμβαλλομένης τους και θα εξεταστεί κατωτέρω ως προς την ουσιαστική του βασιμότητα. Επιπροσθέτως δε, ισχυρίζεται ότι οι ενάγοντες ασκούν τις εναντίον της αξιώσεις καταχρηστικά διότι, αν και γνώριζαν τον τρόπο λειτουργίας της σύμβασης από τον χρόνο σύναψής της και μέχρι τον χρόνο άσκησης της κρινόμενης αγωγής, ουδέποτε διαμαρτυρήθηκαν για τους όρους και το περιεχόμενο της σύμβασης και για το ύψος του ανεξόφλητου κεφαλαίου, καρπούμενοι για χρόνια το χαμηλό επιτόκιο αυτού του δανείου και την ευνοϊκή ισοτιμία ευρώ - ελβετικού φράγκου, δημιουργώντας της την εύλογη πεποίθηση ότι δεν θα ασκήσουν το επίδικο δικαίωμά τους. Ωστόσο, ο παραπάνω ισχυρισμός της εναγομένης δεν είναι νόμιμος καθόσον, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη που προηγήθηκε, μόνη η μακροχρόνια αδράνεια του δικαιούχου και όταν ακόμη δημιούργησε την εύλογη πεποίθηση στον υπόχρεο ότι δεν υπάρχει το δικαίωμα ή ότι δεν πρόκειται αυτό να ασκηθεί δεν αρκεί για να καταστήσει καταχρηστική τη μεταγενέστερη άσκηση του αλλά απαιτείται να συντρέχουν πρόσθετα ειδικές συνθήκες και περιστάσεις, προερχόμενες κυρίως από την συμπεριφορά του δικαιούχου, που προηγήθηκε της άσκησης του δικαιώματος του αλλά και του υπόχρεου, ενόψει των οποίων και της αδράνειας του δικαιούχου, η άσκηση του δικαιώματος που επακολούθησε και τείνει στην ανατροπή της κατάστασης, που διαμορφώθηκε κάτω από τις ανωτέρω ειδικές συνθήκες και διατηρήθηκε για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, να εξέρχεται από τα όρια που διαγράφονται με τη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ ενώ σε αυτές τις ειδικές περιστάσεις που απαιτούνται βάσει αυτής της διάταξης δεν εμπίπτουν οι περιστάσεις που επικαλείται η εναγόμενη. Περαιτέρω, εκθέτει και

ότι σε περίπτωση που υποτεθεί ότι οι ενάγοντες, πράγματι, υπέστησαν ζημία από την επίδικη σύμβαση, αυτή οφείλεται αποκλειστικά σε δικό τους πταίσμα διότι αρχικά μεν, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων και της υπογραφής αυτής, δεν επέδειξαν τη δέουσα προσοχή ώστε να κατανοήσουν τους όρους που συνομολογούσαν, ακολούθως δε, όταν συνειδητοποίησαν την συνεχή αύξηση του ύψους των δόσεων, δεν προέβησαν σε μετατροπή του υπολοίπου τους σε ευρώ, συμβατικό δικαίωμα που τους επεφύλασσε η επίδικη σύμβαση, χωρίς καμία επιβάρυνση. Και ο ισχυρισμός αυτός συνιστά αιτιολογημένη άρνηση της αγωγής και θα πρέπει να ερευνηθεί ως προς την ουσιαστική του βασιμότητα. Τέλος, ενόψει της απόρριψης της βάσης της αγωγής, με την οποία ζητείται η ακύρωση της επίδικης σύμβασης λόγω λόγου πλάνης, ως νομικά αβάσιμης θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρέλκει η εξέταση της ένστασης περί απόσβεσης του δικαιώματος ακυρωσίας της επίδικης σύμβασης λόγω παρέλευσης της προβλεπόμενης από το άρθρο 157 ΑΚ αποσβεστικής προθεσμίας των δύο ετών.

Από την εκτίμηση των ένορκων καταθέσεων των μαρτύρων των διαδίκων που εξετάστηκαν στο ακροατήριο αυτού του Δικαστηρίου και περιλαμβάνονται στα ταυτάριθμα με την παρούσα απόφαση απομαγνητοφωνημένα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης, από όλα τα έγγραφα που οι διάδικοι νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν, καθώς επίσης και από τα διδάγματα της λογικής και της κοινής πείρας, που λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο (άρθρο 336 ΚΠολΔ), αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Την 21^η Φεβρουαρίου 2007, καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων η με αριθμό σύμβαση στεγαστικού δανείου σε συνάλλαγμα, με την οποία η μεν εναγομένη ανέλαβε την υποχρέωση να χορηγήσει στους δυο πρώτους των εναγόντων, ως αυτοφειλέτες, δάνειο, ποσού 1.463.040,00 ελβετικών φράγκων (CHF), προκειμένου οι τελευταίοι να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τους για αγορά δεκαεννέα (19) διαμερισμάτων στα Μάλια Ηρακλείου Κρήτης. Την εκπλήρωση δε, όλων των υποχρεώσεων των οφειλετών, από την ανωτέρω σύμβαση, εγγυήθηκαν, οι τρίτος και τέταρτη των εναγόντων. Οι ενάγοντες

δεσμεύθηκαν να εξοφλήσουν αυτό σε 360 συνεχείς μηνιαίες τοκοχρεολυτικές δόσεις, με κυμαινόμενο επιτόκιο, που θα απαρτίζεται από το διατραπεζικό επιτόκιο LIBOR CHF μηνιαίας διάρκειας 360 ημερών, πλέον περιθωρίου 1,55% και εισφοράς ν. 128/75, που την ημέρα υπογραφής της σύμβασης ανήρχετο σε 0,12%. Μάλιστα συμφωνήθηκε ότι, πριν από την ανάληψη του δανείου οι οφειλέτες θα παραχωρούσαν υπέρ της αντισυμβαλλομένης τους Τράπεζας, προς εξασφάλιση της απαίτησής της, δικαίωμα εγγραφής πρώτης σε σειρά προσημείωσης υποθήκης επί του ακινήτου αυτού, για ποσό 2.048.256,00 CHF. Η επίδικη σύμβαση, πλην άλλων, περιείχε και τους ακόλουθους, επί λέξει, όρους: «3. 1 Ο οφειλέτης θα καταβάλλει κατά την διάρκεια του δανείου τόκο, ο οποίος θα υπολογίζεται με κυμαινόμενο επιτόκιο το οποίο θα απαρτίζεται από το Διατραπεζικό Επιτόκιο LIBOR Ελβετικού Φράγκου (CHF) μηνιαίας διάρκειας 360 ημερών πλέον περιθωρίου ανερχομένου σε ... % και της εισφοράς του ν. 128/75, που ανέρχεται σήμερα σε.... %, Ως Διατραπεζικό Επιτόκιο CHF LIBOR (London InterBank Offered Rate) 360 ημερών μηνιαίας διάρκειας εννοείται το διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού, σε Ελβετικό Φράγκο (CHF), όπως αυτό καθορίζεται στην αγορά χρήματος του Λονδίνου με βάση υπολογισμού 360 ημερών από το BBA (British Bankers' Association) την 11.00 μεσημβρινή ώρα Λονδίνου (και εμφανίζεται στη σχετική ηλεκτρονική οθόνη της εταιρείας REUTERS για το συγκεκριμένο νόμισμα και περίοδο), δύο εργάσιμες ημέρες πριν την ημερομηνία υπολογισμού του ποσού της κάθε δόσης που ορίζεται παρακάτω (όρος 4), στρογγυλοποιούμενο στην πλησιέστερη εκατοστιαία μονάδα», «4.3 Η εξόφληση του δανείου από τον Οφειλέτη θα γίνει είτε σε αυτούσιο συνάλλαγμα, είτε με το σε Ευρώ ισάξιο (αντίτιμο) του συναλλάγματος Ελβετικών Φράγκων, υπολογιζόμενο, την ημερομηνία πληρωμής της δόσης, με βάση την ισοτιμία του οικείου συναλλάγματος, όπως αυτή θα προκύψει από τη διατραπεζική αγορά συναλλάγματος. Η τιμή αυτή θα είναι υψηλότερη από την τρέχουσα τιμή που η Τράπεζα πωλεί το Ελβετικό Φράγκο και η οποία εμφανίζεται στο Ημερήσιο Δελτίο Τιμών Συναλλάγματος της Τράπεζας», ο όρος της δεύτερης παραγράφου του

Εισπραξιακή
Εισπληρωμή

άρθρου 8.1 που ορίζει ότι: « Δικαιούται επίσης η Τράπεζα στην περίπτωση καθυστέρησης εξόφλησης δύο (2) τοκοχρεωλυτικών δόσεων στο σύνολό τους ή μέρους αυτών, ή να επιδιώξει την είσπραξη της καθυστερημένης ή των καθυστερημένων δόσεων με τους οφειλόμενους τόκους (συμβατικούς και υπερημερίας) και έξοδα, ή να καταγγείλει τη σύμβαση, οπότε γίνεται ληξιπρόθεσμο και απαιτητό και το μη ληξιπρόθεσμο μέρος του δανείου και να επιδιώξει την είσπραξη του συνόλου της οφειλής...» καθώς κι εκείνος της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου με το εξής περιεχόμενο: «Σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης δανείου, πέρα από τις συνέπειες που μνημονεύονται κατά τα λοιπά στην παρούσα, η Τράπεζα δικαιούται επίσης (αλλά δεν υποχρεούται) να μετατρέπει το σύνολο της ληξιπρόθεσμης οφειλής σε Ευρώ με βάση την τρέχουσα τιμή πώλησης από την Τράπεζα του Ελβετικού Φράγκου, όπως η τιμή αυτή προκύπτει από το Ημερήσιο Δελτίο Τιμών Συναλλάγματος της Τράπεζας, την ημερομηνία μετατροπής του συνόλου της οφειλής σε Ευρώ και να χρεώνει αυτό, με τόκο υπερημερίας που θα υπολογίζεται με το ισχύον Βασικό επιτόκιο της Τράπεζας για στεγαστικά δάνεια, πλέον περιθωρίου και της εισφοράς του ν. 128/75, προσαυξημένο κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες. Σε περίπτωση που ισχύει ανώτερο επιτόκιο υπερημερίας θα ισχύει το επιτόκιο τούτο...». Την 28/02/2017 εκταμιεύθηκε το ως άνω συνολικό ποσό του 1.463.040,00 CHF, το οποίο πιστώθηκε στον με αριθμό 5773-031448-562 λογαριασμό, που ανοίχθηκε επ' ονόματι τους, στο πλαίσιο της εν λόγω σύμβασης, από την εναγόμενη τράπεζα και ακολούθως αναλήφθηκαν από αυτούς, προκειμένου να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες για τις οποίες ελήφθη το εν λόγω δάνειο, όπως αποδεικνύεται από την καρτέλα του επίδικου δανείου που αμφότεροι οι διάδικοι επικαλούνται και προσκομίζουν. Άλλωστε, από τις κινήσεις των λογαριασμών και τις ενημερώσεις που οι ενάγοντες ελάμβαναν αναφορικά με το υπόλοιπο των δανειακών λογαριασμών τους, προκύπτει ότι το νόμισμα στο οποίο χορηγήθηκε το δάνειο, ήταν το ελβετικό φράγκο. Δηλαδή, με μόνη την πίστωση των προαναφερόμενων λογαριασμών των δανειοληπτών-εναγόντων σε ελβετικά φράγκα, το δάνεισμα συνολικού ποσού 1.463.040,00 ελβετικών

Δ

φράγκων, τέθηκε στη διάθεση των τελευταίων και έτσι τούτοι κατέστησαν δικαιούχοι του ανωτέρω ποσού, ανεξάρτητα από το ότι κατόπιν ανέλαβαν, όχι ελβετικά φράγκα, αλλά το ισόποσο τους σε ευρώ, δηλαδή 906.693,11 ευρώ. Έτσι το δάνεισμα, περιήλθε στην κυριότητα των δανειοληπτών σε ελβετικά φράγκα σε πίστωση των σχετικών λογαριασμών που τηρούνταν επ' ονόματί τους από τους οποίους και είχαν δικαίωμα αναλήψεως των ποσών, ανεξάρτητα από την μετατροπή του ακολούθως, σε ευρώ από τους ίδιους, αφού προηγουμένως προέβαιναν στις σχετικές αναλήψεις των ποσών αυτών. Συνακόλουθα, τα όσα υποστηρίζουν οι ενάγοντες περί του ανυπόστατου της οφειλής σε ελβετικά φράγκα, καθόσον τέτοια (ελβετικά φράγκα), ουδέποτε τους παραδόθηκαν, πρέπει να απορριφθούν έτι παραιτέρω και ως αβάσιμα κατ' ουσίαν, καθόσον το δάνεισμα αυτό περιήλθε στη σφαίρα της κατοχής τους. Επίσης από τις κινήσεις των λογαριασμών αυτών σε ελβετικό φράγκο που προαναφέρθηκαν, προκύπτει ότι οι ενάγοντες εξοφλούσαν τις τοκοχρεωλυτικές δόσεις του δανείου με χρέωση του με αριθμό καταθετικού λογαριασμού σε ευρώ, από όπου και ακολούθως γινόταν η μεταφορά των ποσών με μετατροπή στο αλλοδαπό νόμισμα (ελβετικό φράγκο). Αξίζει δε να σημειωθεί ότι οι ενάγοντες, εκ των οποίων ο πρώτος είναι φοιτητής γυμναστικής ακαδημίας, η δεύτερη απόφοιτος γυμνασίου, με επαγγελματική δραστηριότητα την ενοικίαση διαμερισμάτων στα Μάλια Ηρακλείου, ο τρίτος απόφοιτος εμπορικού ναυτικού και πλέον συνταξιούχος, ενώ δεν είχε τελειώσει το εξατάξιο γυμνάσιο εκείνης της εποχής, και η τέταρτη απόφοιτος δημοτικού, ασχολούμενη με τα οικιακά, ζουν και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και παρόλο που κατήρτισαν τη δανειακή σύμβαση σε ελβετικά φράγκα, είχαν ανάγκη να λάβουν δάνειο σε ευρώ, προκειμένου να αξιοποιήσουν το ποσό για τον παραπάνω αναφερόμενο σκοπό και με το ίδιο νόμισμα εξοφλούσαν και τις μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις τους, στο οποίο άλλωστε εκφράζονται και τα εισοδήματά τους. Η επιλογή, όμως, σύναψης του δανείου σε ελβετικό φράγκο από αυτούς, όπως και από μεγάλη μερίδα των δανειοληπτών εκείνης της χρονικής περιόδου, καίτοι δεν αντιπροσώπευε τις πραγ-

ματικές τους ανάγκες, εξηγείται από το γεγονός ότι από τη θεσμοθέτηση του ευρώ, τον Ιανουάριο του 1999, η ισοτιμία μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου παρέμενε σχετικά σταθερή, με διακύμανση της τάξεως του 5,3%, ενώ ταυτόχρονα, το διατραπεζικό επιτόκιο LIBOR CHF (επιτόκιο αναφοράς των αγγλικών τραπεζών για τα ελβετικά φράγκα) κυμαινόταν διαχρονικά σε χαμηλότερα επίπεδα από το αντίστοιχο επιτόκιο EURIBOR (διατραπεζικό επιτόκιο που προσφέρεται για τις καταθέσεις μιας τράπεζας στην άλλη σε ευρώ), με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα επιτοκιακό όφελος για τους δανειολήπτες, που δανείζονταν με επιτόκιο LIBOR CHF. Οι ανωτέρω λόγοι έδιναν συγκριτικό πλεονέκτημα για το συγκεκριμένο προϊόν, σε σχέση με ένα δάνειο σε ευρώ, τονίζονταν δε το πλεονέκτημα αυτό στις σχετικές διαφημιστικές καμπάνιες των τραπεζών και έτσι προωθούνταν, από αυτές, μαζικά κατά τον τότε χρόνο, τα δάνεια σε ελβετικά φράγκα. Αναφορικά με το επιτόκιο LIBOR πρέπει να σημειωθεί ότι τούτο ήταν και παρέμεινε ιδιαίτερα χαμηλό, σε σχέση με το επιτόκιο EURIBOR, έβαινε δε διαρκώς μειούμενο. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι από τις αρχές του έτους 2008 και εντεύθεν, η ισοτιμία των δυο νομισμάτων κατέγραψε μεγάλη μείωση σε βάρος του ευρώ, ο δε δείκτης της διακύμανσης, η οποία είχε παραμείνει περίπου σταθερή για τα προηγούμενα δεκαπέντε έτη, τριπλασιάστηκε. Μάλιστα το έτος 2011 η Κεντρική Τράπεζα της Ελβετίας, έθεσε κατώτερο όριο στην ισοτιμία των δυο νομισμάτων, αυτό του 1,20 (δηλαδή 1 ευρώ = 1,20 ελβετικό φράγκο), το οποίο όμως απελευθέρωσε, με νεότερη απόφασή της τον Ιανουάριο του 2015. Για το λόγο αυτό, η ισοτιμία EURO/CHF που, με βάση την τιμή πώλησης του ελβετικού φράγκου κατά την 28/02/2007 ανερχόταν την ημέρα εκταμίευσης του δανείου για την ανωτέρω δανειακή σύμβαση στεγαστικού δανείου σε 1,6136 (δηλαδή 1 Ευρώ ισούτο με 1,6136 ελβετικά φράγκα), την 01/12/2008 ανήλθε σε 1536910, την 01/09/2010 σε 1,2650, την 01/06/2011 σε 1,20050, την 01/10/2012 σε 1,1833 και την 25/06/2015 (χρόνο σύνταξης της κρινόμενης αγωγής) σε 1,0507. Κατ' αποτέλεσμα, τόσο η μηνιαία δόση, που έπρεπε να καταβάλουν οι ενάγοντες προς αποπληρωμή του δανείου τους σε ευρώ, όσο

και το συνολικά οφειλόμενο, σε ευρώ, υπόλοιπο του δανείου τους αυξήθηκαν. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι ενώ για τα έτη 2007, 2008 και 2009, οι μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις κυμαίνονταν περίπου στο ποσό των 4.000 ευρώ, με μικρές αποκλίσεις, άρχισε το 2010 να αυξάνονται σταδιακά, με αποτέλεσμα κατά το χρόνο άσκησης της υπό κρίση αγωγής να ανέλθει σε 5.200,00 ευρώ περίπου. Έτσι ενώ οι ενάγοντες ήταν συνεπείς στην αποπληρωμή των μηνιαίων τοκοχρεωλυτικών δόσεων του δανείου που είχαν λάβει, και ενώ έως την 28/04/2015 είχαν καταβάλει το ποσό των 220.023,18 ευρώ, για εξόφληση του κεφαλαίου (πλέον 170.659,73 ευρώ για εξόφληση τόκων κεφαλαίου) το άληκτο κεφάλαιο του δανείου, ανήρχετο στο ποσό των 1.150.660,48 ελβετικών φράγκων, ισόποσο των 1.095.137,03 ευρώ, ήτοι 188.443,92 ευρώ περισσότερα από εκείνα που είχαν αρχικά δανεισθεί. Τούτο είχε ως συνέπεια, οι ενάγοντες να απευθύνονται προς την εναγόμενη, η οποία και τους καθησύχαζε, λέγοντας τους ότι πρόκειται για μια παροδική κατάσταση, που θα εξομαλυνθεί. Δεδομένου όμως ότι η κατάσταση έβαινε επιδεινούμενη, αναγκάστηκαν απ' τη στιγμή που η ισοτιμία των νομισμάτων έφτασε στο 1€/1CHF, να ασκήσουν την κρινόμενη αγωγή. Όπως προεκτέθηκε, η επιλογή των εναγόντων να λάβουν δάνειο σε ελβετικό νόμισμα έλαβε χώρα, κατόπιν σχετικής ενημέρωσης από τους υπαλλήλους της εναγόμενης τράπεζας προς αυτούς, λόγω των πλεονεκτημάτων του χαμηλού επιτοκίου και ευνοϊκής ισοτιμίας μεταξύ ελβετικού φράγκου - ευρώ, η οποία είχε παραμείνει σταθερή τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα η μηνιαία καταβλητέα δόση να είναι μικρότερη αλλά να εμφανίζεται και ως τέτοια στην μελλοντική προοπτική της. Είναι δε γνωστό τοις πάσι ότι, κατά την περίοδο σύναψης της επίδικης σύμβασης, η εναγόμενη, όπως και έτερα ελληνικά τραπεζικά ιδρύματα, διαφήμιζε το συγκεκριμένο δανειακό προϊόν ως δελεαστικά συμφέρον, με χαμηλό επιτόκιο πραγματικά χαμηλή δόση, με την ασφάλεια του ελβετικού νομίσματος. Περαιτέρω, αποδείχθηκε και ότι οι ενάγοντες, κατά την επιλογή και υπογραφή της ανωτέρω δανειακής σύμβασης, οι όροι της οποίας ήταν στο σύνολό τους προδιατυπωμένοι και δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευ-

υπ
Γ.Ο.Σ

σης ανάμεσα σε εκείνους και την αντισυμβαλλομένη τους, δεν ενημερώθηκαν από τους υπαλλήλους της τελευταίας για το συναλλαγματικό κίνδυνο της ισοτιμίας ελβετικού φράγκου και ευρώ, με τρόπο κατανοητό για τους ίδιους καθόσον, λαμβανομένου υπόψη και του μορφωτικού τους επιπέδου αλλά και της επαγγελματικής ενασχόλησής τους, δεν είχαν ιδιαίτερες γνώσεις περί τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές και γενικότερα ενασχόληση με τραπεζικές συναλλαγές, ούτε βέβαια είχαν περιουσία ή εισοδήματα σε ελβετικά φράγκα. Δεν έλαβε, δηλαδή, χώρα εκ μέρους της Τράπεζας στο στάδιο των διαπραγματεύσεων και το αργότερο ως τη σύναψη της σύμβασης, οπότε διαμορφώνεται η δικαιοπρακτική απόφαση του καταναλωτή, η κατάλληλη ενημέρωση που θα οδηγούσε τους δανειολήπτες να μπορέσουν να εκτιμήσουν, βάσει σαφών και κατανοητών κριτηρίων, τις οικονομικές συνέπειες και μεταβολές, που η πιθανότητα ανατροπής της ισοτιμίας ευρώ/ελβετικού φράγκου θα συνεπαγόταν για αυτούς. Και ναι μεν η εναγομένη επικαλείται και προσκομίζει το έγγραφο με τίτλο «πληροφοριακό δελτίο δανειοληπτών στεγαστικών δανείων», όπου εκτίθενται αναλυτικά οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν οι δανειολήπτες δανείου σε ελβετικά φράγκα, ισχυριζόμενη ότι το περιεχόμενο του πληροφορήθηκαν οι αντίδικοί της, αλλά από κανένα στοιχείο δεν αποδεικνύεται ούτε ότι αυτοί παρέλαβαν από την αντισυμβαλλομένη τους το έγγραφο αυτό, ούτε ότι η τελευταία έστω και συνοπτικά τους ανέπτυξε το περιεχόμενο του, το οποίο, σε κάθε περίπτωση, χωρίς τη δική της συνδρομή ήταν αδύνατον να καταστεί αντιληπτό από τους συγκεκριμένους διαδίκους. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται κι από το γεγονός ότι αυτό φέρει ημερομηνία 08/06/2015, ήτοι πλέον των οκτώ ετών από την κατάρτιση της ένδικης σύμβασης, ενώ δεν έχει υπογραφεί από τους ενάγοντες. Άλλωστε, μόνη η σχετική αναφορά στον υπ' αρ. 10 παρ. 2 όρο της ανωτέρω δανειακής σύμβασης περί ενημέρωσης των εναγόντων για τους αναλαμβανόμενους κινδύνους ως προς τις διακυμάνσεις της ισοτιμίας των νομισμάτων, δεν ανατρέπει την παραπάνω παραδοχή ενόψει ιδίως ότι πρόκειται, επίσης, για προδιατυπωμένο Γ.Ο.Σ της Τράπεζας, ο οποίος είναι άκυρος ως καταχρηστικός κατά τη διάταξη του άρθρου

2 είτε παρ. 6 είτε παρ. 7 περ. κδ' ν. 2251/1994 στο μέτρο που βεβαιώνει γνώση των κινδύνων εκ μέρους των δανειοληπτών (καταναλωτών), ενώ στην πραγματικότητα τους αγνοούν (Ψυχομάνη Σ, Τραπεζικά στεγαστικά δάνεια σε ελβετικά φράγκα, ΔΕΕ 1/2015, σελ.1 επ., ΠΠρΚοζ38/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), όπως βάσιμα υποστηρίζουν οι ενάγοντες. Έχει δε κριθεί ότι η υπογραφή και παραλαβή προδιατυπωμένων συμβάσεων και επιστολών δεν δύναται να θεωρηθεί πλήρης και ορθή εκτέλεση των προσυμβατικών υποχρεώσεων της εναγομένης τράπεζας (πιστωτικού φορέα) για επαρκή πληροφόρηση και ενημέρωση, διότι αντιστρέφει το βάρος απόδειξης της εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των διαδίκων (συμβαλλομένων) που δύναται να διακυβεύσει την αποτελεσματικότητα των δικαιωμάτων των καταναλωτών (ΔΕΚ, απόφαση της 18ης-12-2014, υπόθεση C-449/13, CA Consumer Finance SA κατά Ingrid Bakkaus, Charline Bonato, Florian Bonato, σκέψεις 30 - 32). Τα όσα δε περί του αντιθέτου κατέθεσε ο μάρτυρας της εναγομένης, ουδόλως πειστικά εμφανίζονται καθόσον αυτά δεν στηρίζονται σε προσωπική αντίληψη αλλά, όπως ο ίδιος αναφέρει, σε όσα του μετέφεραν οι έχοντες ίδια γνώση συνάδελφοι του, σε συνδυασμό με εικασίες στις οποίες προβαίνει στηριζόμενος σε όσα συνήθως συμβαίνουν στην τραπεζική πρακτική. Λεκτέον δε ότι οι προβαλλόμενοι από την πλευρά της εναγομένης ισχυρισμοί περί εμπειρίας του πρώτου των εναγομένων- δανειολήπτη στις τραπεζικές συναλλαγές, δεν κρίνονται πειστικοί καθώς μόνη η καθημερινή τριβή του, λόγω της επαγγελματικής του απασχόλησης, με την τραπεζική πρακτική ουδόλως μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι αυτός είχε την ικανότητα να αντιληφθεί το περιεχόμενο των ανωτέρω όρων και τις ενδεχόμενες δυσμενείς επιπτώσεις από τη συνομολόγησή τους, με πλήρη κατανόηση του συναλλαγματικού κινδύνου που επαγόταν. Επιπροσθέτως, αποδείχθηκε και ότι οι ανωτέρω όροι 4.1 παρ. 3 και 8. παρ. 3 κατά το μέρος που ρυθμίζουν την ισοτιμία, με βάση την οποία θα μετατρέπονται σε ελβετικά φράγκα, αφενός μεν οι τυχόν καταβολές σε ευρώ, που πραγματοποιούσαν οι ενάγοντες καθ' όλη τη διάρκεια αποπληρωμής του δανείου τους, αφετέρου δε το σύνολο της ληξιπρόθεσμης οφειλής τους σε περίπτω-

ση καταγγελίας της σύμβασης εκ μέρους της αντισυμβαλλομένης τους, είναι αόριστοι και ασαφείς, ως εκ τούτου δε, καταχρηστικοί και άκυροι. Συγκεκριμένα, με αυτούς παραβιάζεται από την εναγόμενη τράπεζα η υποχρέωση σαφήνειας και διαφάνειας των Γ.Ο.Σ., η οποία επιτάσσει οι όροι να είναι διατυπωμένοι κατά τρόπο ορισμένο, ορθό και σαφή, ούτως ώστε ο απρόσεκτος μεν ως προς την ενημέρωσή του καταναλωτής- πελάτης, που όμως διαθέτει τη μέση αντίληψη, κατά τον σχηματισμό της δικαιοπρακτικής του απόφασης, να γνωρίζει τις συμβατικές δεσμεύσεις, που αναλαμβάνει, ιδίως δε όσον αφορά στη σχέση παροχής και αντιπαροχής (ΕφΠειρ 711/2011 ΔΕΕ 2012.356). Ήτοι με την ως άνω ρήτρα δεν παρουσιάζονται, κατά τρόπο σαφή και ορισμένο, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων στη σύμβαση διαδίκων, αφού δεν διατυπώνεται ευκρινώς ο τρόπος λειτουργίας της συναλλαγματικής ισοτιμίας, η μέθοδος και οι ιδιαιτερότητες του μηχανισμού μετατροπής του εγχώριου νομίσματος σε ξένο νόμισμα καθώς, επίσης, και η σχέση μεταξύ του μηχανισμού αυτού και των τυχόν άλλων, που προβλέπουν έτερες ρήτρες σχετικά με την αποδέσμευση και την αποπληρωμή δανείων, ούτως ώστε ο καταναλωτής και, στην κρινόμενη υπόθεση οι ενάγοντες, οι οποίοι δεν διαθέτουν ιδιαίτερες γνώσεις αναφορικά με τους νομισματικούς κανόνες, τις συνθήκες της αγοράς και το κόστος του χρήματος, να μπορούν να εκτιμήσουν τις οικονομικές συνέπειες, που θα μπορούσε να έχει για τους ίδιους ο παραπάνω όρος και, συγκεκριμένα, να διαγνώσουν, εκ των προτέρων, τόσο το ύψος των μηνιαίων τοκοχρεωλυτικών δόσεων, που θα καλούνταν να καταβάλλουν για την αποπληρωμή του δανείου τους, όσο και το ύψος του ανεξόφλητου κεφαλαίου του τελευταίου, σε περίπτωση που η ισοτιμία μεταξύ ευρώ και ελβετικού φράγκου διαφοροποιούνταν σε βάρος του πρώτου (σκέψεις 73-75 της ανωτέρω απόφασης του ΔΕΚ). Δεν μπορούσαν, επομένως, αυτοί να γνωρίζουν εξ αρχής τις συμβατικές δεσμεύσεις που αναλάμβαναν. Και ναι μεν οι επίμαχοι όροι ήταν σαφώς διατυπωμένοι από γραμματική άποψη, πλην, όμως, μόνη η σαφήνεια αυτή δεν αρκεί, κατά τα διαλαμβανόμενα στην οικεία μείζονα σκέψη, προκειμένου να κριθούν ως

θεωρησθήκη
Ε.Π.Π.Π.Π.Π.Π.
Ε.Π.Π.Π.Π.Π.Π.

Α

έγκυροι βάσει των κριτηρίων, που ο ν. 2251/1994 και η οδηγία 93/13/ΕΟΚ θέτουν, αφού, εξαιτίας της παραπάνω αοριστίας τους ως προς τις οικονομικές συνέπειές τους, οδηγούν ουσιαστικά στη διάψευση των τυπικών και δικαιολογημένων προσδοκιών του καταναλωτή - πελάτη αναφορικά με την εξέλιξη της συναλλακτικής του σχέσης με την τράπεζα (ΑΠ 1219/2001 ΔΕΕ 2001.1128). Η ακυρότητα, ωστόσο, των ως άνω όρων δεν επιφέρει την ακυρότητα του συνόλου της επίδικης σύμβασης (ΑΚ 181), καθώς από κανένα στοιχείο δεν αποδείχθηκε ότι τα μέρη δεν θα επιχειρούσαν την σύναψη της επίδικης σύμβασης χωρίς το άκυρο μέρος της (ΑΠ 328/2001 ΕλλΔνη 2001.1295), όπως αβάσιμα ισχυρίζονται οι ενάγοντες, αφού πρωτίστως απέβλεψαν στο δανεισμό τους, ενώ οι κρινόμενοι όροι εξασφάλιζαν σημαντικά χαμηλότερο επιτόκιο σε σχέση με το δανεισμό σε ευρώ, με αποτέλεσμα η ισχύς της επίδικης σύμβασης να είναι δυνατή και μετά την αποξένωση των προαναφερόμενων όρων. Περαιτέρω, όσον αφορά το κενό, που δημιουργείται από την ακυρότητα των προμνημονευόμενων Γ.Ο.Σ., αυτό, κατά τα αναφερόμενα στην αντίστοιχη νομική σκέψη της παρούσας, δε μπορεί να συμπληρωθεί κατ' εφαρμογή της ΑΚ 291, που παρέχει στον οφειλέτη δικαίωμα να εκπληρώνει στην Ελλάδα την οφειλή ξένου νομίσματος σε εγχώριο νόμισμα, επειδή κατά τη διάταξη του άρθρου αυτού, το προβλεπόμενο δικαίωμα υφίσταται, αν η οφειλή έχει συμφωνηθεί καταβλητέα σε ξένο νόμισμα μόνο, χωρίς συνάμα τα μέρη να έχουν αποκλείσει της δυνατότητα της πληρωμής σε άλλο ή το εγχώριο νόμισμα. Στην υπό κρίση περίπτωση το κείμενο της δανειακής σύμβασης περιλαμβάνει ρητά τον όρο ότι «η εξόφληση του δανείου στον Οφειλέτη θα γίνει σε αυτούσιο συναλλάγμα, είτε με το σε Ευρώ ισάξιο (αντίτιμο) του συναλλάγματος ελβετικών φράγκων, υπολογιζόμενο, την ημερομηνία πληρωμής της δόσης...». Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει περιθώριο εφαρμογής της συγκεκριμένης διατάξεως του άρθρου 291 ΑΚ (βλ. την από 07/05/2015 Γνωμοδότηση του καθηγητή Νομικής Α.Π.Θ, Σπ. Ψυχομάνη, δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα <http://www.dancia-chf.gr/nomikes-anartiseis/articles/gnomodotisi-kathigiti-sp-psychomani.html>). Έτι περαιτέρω, επειδή η ως άνω ουσιαστικού δικαίου

Επισημάνσεις

ρύθμιση, που η διάταξη του άρθρου 291ΑΚ εισάγει, ταυτίζεται με εκείνη των προμνημονευόμενων όρων, που κρίθηκαν καταχρηστικοί, το Δικαστήριο κρίνει πως η εφαρμογή της στη θέση τους θα κατέληγε στο ίδιο αποτέλεσμα, στη διάψευση, δηλαδή, των εύλογων προσδοκιών των εναγόντων αναφορικά με την εξέλιξη της συναλλακτικής τους σχέσης με την εναγόμενη και συνακόλουθα, στη σημαντική διατάραξη της ισορροπίας των μεταξύ τους δικαιωμάτων και υποχρεώσεων σε βάρος των ιδίων. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, η οποία, σε κάθε περίπτωση, δεν είναι δεσμευτική αφού δεν καθιερώνει υποχρέωση αλλά απλό δικαίωμα του οφειλέτη να πληρώσει σε εγχώριο νόμισμα με βάση την τρέχουσα αξία του ξένου νομίσματος στο χρόνο και τον τόπο της πληρωμής, θα πρέπει να αποκλειστεί. Κατά συνέπεια, το κενό, που προκαλείται στην επίμαχη σύμβαση αναφορικά με την ισοτιμία, βάσει της οποίας θα υπολογίζονται οι καταβολές σε ευρώ, που οι ενάγοντες πραγματοποιούν προς εξόφληση του δανείου τους, θα πρέπει να πληρωθεί με συμπληρωματική, κατ' άρθρο 200 ΑΚ, ερμηνεία αυτής (σύμβασης), ούτως ώστε η τελευταία να ανταποκρίνεται πλέον στις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών. Στο πλαίσιο της εν λόγω ερμηνείας, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη: α) τις αρχές της συναλλακτικής ευθύτητας, τις οποίες οφείλει να τηρεί κάθε χρηστός και γνωστικός συναλλασσόμενος καθώς και τις σύμφωνες με αυτές συνθήκες των συναλλαγών, β) το είδος, τη φύση και το σκοπό της επίμαχης σύμβασης, που συνήψαν οι διάδικοι και συγκεκριμένα, το γεγονός πως επρόκειτο για σύμβαση στεγαστικού δανείου, που καταρτίστηκε στην Ελλάδα, τις δόσεις της οποίας οι ενάγοντες θα αποπλήρωναν σε ευρώ, γ) τα συμφέροντα αμφοτέρων των διαδίκων, εκ των οποίων εκείνα της εναγομένης δεν εξαρτώνται από τη συναλλαγματική ισοτιμία των δύο νομισμάτων αλλά εξυπηρετούνται μέσω του προαναφερόμενου κυμαινόμενου επιτοκίου, με το οποίο και συμφωνήθηκε πως θα αποπληρωθεί το δάνειο, δ) τις συνθήκες, που επικρατούσαν στις χρηματαγορές αρχές του έτους 2007, οπότε και συνήφθη η επίμαχη σύμβαση και οι οποίες χαρακτηρίζονταν από τη σταθερότητα της ισοτιμίας μεταξύ ευρώ και ελβετικού

φράγκου, ε) το γεγονός πως οι ενάγοντες, ως υπήκοοι Ελλάδας, οι οποίοι ζουν και δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια, δεν μπορεί παρά να χρησιμοποιούν το εγχώριο νόμισμα και δη το ευρώ στις συναλλαγές τους, στ) το γεγονός πως η εναγομένη γνώριζε, παρά τα όσα περί του αντιθέτου διατείνεται με τις προτάσεις της, πως οι ενάγοντες αδυνατούσαν να έχουν στην κατοχή τους ελβετικά φράγκα, με συνέπεια να εξοφλούν, όπως και πράγματι έκαναν, ουσιαστικά σε ευρώ το δάνειο που έλαβαν, ζ) το γεγονός πως τα χρηματικά ποσά, που χορηγήθηκαν ως δάνειο στους ενάγοντες δυνάμει της επίμαχης σύμβασης, ναι μεν εκταμιεύθηκαν σε ελβετικά φράγκα, πλην όμως, αμέσως μετά την εκταμίευσή τους μετατράπηκαν από την ίδια την εναγομένη σε ευρώ και μάλιστα με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων ισοτιμία κατά την ημέρα της εκταμίευσής τους, η) το γεγονός πως η εναγομένη διέθεσε ουσιαστικά στους ενάγοντες το χρηματικό ποσό των 906.693,11 ευρώ, το οποίο ισούνταν, κατά την ημέρα της εκταμίευσής του, στο ποσό των 1.463.040,00 ελβετικών φράγκων, αφού οι ενάγοντες σε ευρώ θα αποπλήρωναν το ποσό που απαιτούνταν για την ανέγερση της κατοικίας τους, θ) το γεγονός πως η εναγομένη, στο πλαίσιο της επίμαχης σύμβασης, δεν παρείχε ουσιαστικά στους ενάγοντες κάποια χρηματοοικονομική υπηρεσία σχετική με την αγορά ή την πώληση ξένων νομισμάτων και ι) τη διάταξη του άρθ. 806 ΑΚ, η οποία ορίζει πως «με τη σύμβαση του δανείου ο ένας από τους συμβαλλομένους μεταβιβάζει στον άλλον κατά κυριότητα χρήματα ή άλλα αντικαταστατά πράγματα και ο τελευταίος έχει υποχρέωση να αποδώσει άλλα πράγματα της ίδιας ποσότητας και ποιότητας» καταλήγει στο συμπέρασμα πως η εναγομένη, όσον αφορά την απόδοση του εν λόγω δανείου, δεν μπορεί να εφαρμόζει συναλλαγματική ισοτιμία διαφορετική από εκείνη, που ίσχυε κατά την αποδέσμευση του κεφαλαίου του συγκεκριμένου δανείου. ήτοι την 21/02/2007. Επομένως, με βάση την ισοτιμία αυτή θα πρέπει να υπολογίζει και τις καταβολές σε ευρώ, που οι ενάγοντες πραγματοποιούν προς εξόφλησή τους, ο δε υπολογισμός αυτός κρίνεται εύλογος και δικαιολογημένος.

Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει η υπό κρίση αγωγή να γίνει εν μέρει δεκτή και ως βάσιμη και κατ' ουσίαν, και να αναγνωριστεί αφενός μεν ότι οι υπ' αριθ. 4.1 παρ. 3 και 8. παρ. 3 όροι της επίδικης δανειακής σύμβασης, που καταρτίστηκε μεταξύ των διαδίκων, τυγχάνουν, κατά το ως άνω αναφερόμενο σκέλος τους, άκυροι, ως καταχρηστικοί, με συνέπεια οι καταβολές, που οι ενάγοντες πραγματοποιούν σε ευρώ προς εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους από την ανωτέρω σύμβαση, να πρέπει να υπολογίζονται από την εναγομένη σε ελβετικά φράγκα, με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων συναλλαγματική ισοτιμία που ίσχυαν κατά την ημέρα εκταμίευσης του δανείου, που ανερχόταν σε 1,6136 (δηλαδή 1 Ευρώ ισούτο με 1,6136 ελβετικά φράγκα). Τέλος, τα δικαστικά έξοδα πρέπει να συμψηφιστούν στο σύνολό τους μεταξύ των διαδίκων, διότι η ερμηνεία των κανόνων δικαίου, που εφαρμόστηκαν, ήταν ιδιαίτερα δυσχερής (άρθρο 179 ΚΠολΔ).

Συμφωνητική
Εισήγηση

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΔΙΚΑΖΕΙ αντιμωλία των διαδίκων.

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ό, τι κρίθηκε απορριπτέο.

ΔΕΧΕΤΑΙ εν μέρει την αγωγή.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΙ ότι οι υπ' αριθ. 4.1 παρ. 3 και 8. παρ. 3 όροι της με αριθμό «Σύμβασης Στεγαστικού Δανείου σε Συνάλλαγμα (CHF)», κατά το μέρος που ρυθμίζουν την ισοτιμία, με βάση την οποία θα μετατρέπονται σε ελβετικά φράγκα οι τυχόν καταβολές σε ευρώ, που πραγματοποιούσαν οι ενάγοντες καθ' όλη τη διάρκεια αποπληρωμής του δανείου τους, τυγχάνουν καταχρηστικοί και ως εκ τούτου, άκυροι, με συνέπεια οι καταβολές, που οι ενάγοντες πραγματοποιούν σε ευρώ προς εκπλήρωση των απορρεουσών από την ανωτέρω σύμβαση υποχρεώσεών τους, να πρέπει να υπολογίζονται από την εναγομένη σε ελβετικά φράγκα, με βάση τη μεταξύ των δύο νομισμάτων συναλλαγματική ισοτιμία που ίσχυαν κατά την ημέρα εκταμίευσης των δανείων, που ανερχόταν σε 1 € / 1,6136 CHF.

22^ο φύλλο της με αριθμό 16 /2017 απόφασης του
Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου, Τακτική διαδικασία

ΣΥΜΨΗΦΙΖΕΙ μεταξύ των διαδίκων τα δικαστικά έξοδα.

ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίσθηκε στο Ηράκλειο την
.....10-3-..... 2017 και δημοσιεύθηκε σε έκτακτη
δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στο Ηράκλειο την
.....14-3-..... 2017, χωρίς την παρουσία των διαδίκων ή των πληρεξούσιων δικηγόρων τους

~~Εισαγγελέας~~
Εισαγγελέας

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

